TEMMUZ
1974
YIL1 SAYI 4
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

ANKARA'DA HAKİMLER DE VAR!..

■ *Anayasa Mahkemesi'nin yerinde kararıyla 141 ve 142'den hükümlü yurtseverler özgürlüklerine kavuşuyor.*

■ *Amacından saptırılmış bir yasanın düzeltilmesi ile özgürlük ve demokrasi taraftarları zafer kazanmıştır.*

■ *Bilim ve düşünceyi suç sayan, çağ dışı zihniyet yenik düşmüş, özgür düşünce, safsata karşısında bir kere daha galip gelmiştir.*

ortak mesleki denetim uygulaması başlıyor

Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının birlikte düzenlediği Ortak Mesleki Denetim Uygulaması çalışmaları sonuçlanmak üzeredir. Bu konuda Odamızca görevlendirilen Oda Müdürümüz Alaaddin Anahtarcı en son gelişmeleri, S.M.M. (Serbest Müşavir Mühendis) üyelerimize duyurmuş ve 26.6.1974 günü S.M.M. üyelerimizle bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda üyelerimize sunulan yönetmelik taslağı genellikle olumlu karşılanmış ve asgari proje ve teknik uygulama sorumluluğu (fenni mes'uliyet) ücretleri, ücretlerin alınma biçimi, asgari büro standardı, teknikerlerin teknik uygulama sorumluluğu (TUS) alma durumları üzerinde özellikle tartışılmıştır.

Toplantı sonunda asgari ücretler konusunda üyelerimiz arasında anlaşma sağlanmıştır. Daha sonra ücretlerin tahsiline ilişkin sorunlar hesap uzmanlarıyla görüşülerek çözümlenmiş, asgari büro standardı önerisi değerlendirilmiş, Teknikerler Cemiyeti yöneticileriyle görüşülerek TUS uygulamasında teknikerlerin de Odalar ile aynı mekanda ve aynı esaslara uymaları konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Belediyece Odalara ayrılan yerin düzenlenmesinden sonra ortak mesleki denetim uygulaması başlayacaktır. Başlama tarihi ayrıca üyelerimize duyurulacaktır.

BAZI ÜNİVERSİTELER AF YASASINI UYGULAMIYOR!

Yürürlüğe giren Af Yasasının 15. maddesinden yararlanacak olan kaydı silinmiş öğrencilere "öğrencilik hak ve sıfatları" verilmemektedir. Bu tutum bazı ünivetsite ve fakülte yöneticilerinin şasalara karşı ne kadar ilgisiz ve keyfi davranışlarda olduğunu kanıtlamaktadır.

Af Yasasının 15. maddesinde her ne sebepten olursa olsun öğrencilikle ilişkisi kesilen öğrenciler, eski öğrenim kurumlarına dilekçelerini verdikleri tarihten itibaren "öğrencilik hak ve sıfatlarını kazanırlar" denilmektedir.

Buna karşılık, örneğin İTÜ ve İDMMA'nde öğrenciler müracaat dilekçelerini verdikleri halde kesin cevabın ancak 18 Ağustos 1974 tarihinden sonra verilebileceğini söylemektedirler.

Olayı TBMM üyelerine, sayın Cumhurbaşkanı'na, Hükümete ve yargı organlarına duyururuz.

başyazı

ortak mesleki denetim ve kalite kontrolu

Oda çalışmaları açısından güncel ve önemli olan iki konuya değinmek istiyoruz bu yazımızda.

ORTAK MESLEKİ DENETİM DÜZENİ

Uzun yıllar düzensizlik içinde yürütülmeye çalışılan ama yürümeyen Proje, Mesleki kontrollük ve teknik Uygulama işlemlerini belirli kurallara bağlayarak düzen içinde yürütmeyi amaçlayan esaslardır. İsminden de anlaşılacağı gibi Meslek Odalarının ortaklaşa eylemidir. Bir yapının, bir tesisin meydana getirilmesinde birbirinden ayrılmaz parçalar olarak kabul ettiğimiz Mimari, Statik, Elektrik, Kalorifer, Sıhhi Tesisat vb. Proje hizmetleri ve hazırlanan projelerin yönetmenliklere uygun bir biçimde uygulanmasını içeren Elektrik, İnşaat, Makine Mühendisleri ve Mimarlar Odasının ortaklaşa eylemidir getirilen ortak mesleki denetim düzeni.

Yurdumuzda yapı ve tesis üretiminin çağdaş teknik kurallara ve Türkiye gerçekleri ne uygun bir biçimde projelendirilmesi, yapıların ve tesislerin sağlam, kullanışlı, güvenilir ve ekonomik inşa edilmesi Türk mühendis ve Mimarlarının yıllardır mücadele ettiği bir konudur.

Uzmanlık ve uğraşı konularına göre ilgili meslek odaları, kamu yararına yürütülmekte olan bu mücadele içinde en etkili ve vazgeçilmez denetim unsurlarından biridir. Ülkemizde teknik hizmet kalitesini düyüren bu hizmetin somut ürünü olan yapı

Devamı sayfa 12'de

aydınlığa doğru

BAŞBAKAN ECEVİT HÜKÜMETİN ENERJİ POLİTİKASINI AÇIKLADI

Başbakan Bülent Ecevit bir televizyon konuşması ile Hükümetin izleyeceği enerji politikasının ilkelerini açıklamıştır. Dışa bağımlı enerji politikasının sakıncalarının, Yunanistan'la Ege'deki kıta sahanlığı anlaşmazlığımız sırasında yabancı petrol şirketlerinin takındığı Türkiye aleyhindeki tavırla özellikle ortaya çıktığını belirten Ecevit, Hükümetin enerji üretiminde kendi öz kaynaklarımıza, linyitlerimize ve hidrolik potansiyelimize dayalı enerji politikası izleyeceğini ifade etmiştir.

Başbakanın açıkladığı bu görüş Türkiye'de tüm yurtseverlerin benimsediği ve desteklediği bir ilkedir. Bu yöndeki Hükümet girişimlerinin gerçekleşmesi için Odamız da elindeki tüm olanakları kullanacaktır.

Bu vesile ile enerji politikasına ilişkin önerilerimizi yeniden kamuoyuna duyuruyoruz:

1- Kendi insan gücümüze ve doğal kaynaklarımıza dayalı bir ener-

Devamı sayfa 12'de

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ PANELİ DÜZENLENDİ

İzmir Barosunda "Düşünce özgürlüğü" konulu bir panel yapılmış, Prof. Münci Kapani, Prof. Uğur Alacakaptan ve Prof. Tarık Zafer Tunaya birer bildiri sunmuşlardır.

ÖZTURANLI'NIN KONUŞMASI:

İzmir Barosu Başkanı İskender Özturanlı, panelin açış konuşmasında, "Düşünce özgürlüğü türlü aşamalar sonucunda kişinin vazgeçemeyeceği haklar arasında yer almış, devletin bile bu hakka dokunamayacağı gerçeği benimsenmiştir. Artık akıl kolay kolay zincire vurulamaz." demiştir.

KAPANİ'NİN BİLDİRİSİ:

"Düşünce Özgürlüğü" paneline bir bildiri sunan Ankara Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Münci Kapani, insanlık ve uygarlık yolundaki bütün ilerlemelerin, bütün gelişmelerin düşünce özgürlüğü sayesinde gerçekleştiğini söylemiş ve düşünce suçu diye bir kavramın çağdaş demokratik hukuk ölçülerine sığmadığını öne sürmüştür.

Devamı sayfa 12'de

ODALAR ARASI ORTAK ÇALIŞMA, DAYANIŞMA VE GÜÇBİRLİĞİ PROTOKOLU İMZALANDI.

İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Oda, Şube ve temsilcilikleri iki yılı aşan bir süredir devam ettirdikleri ortak çalışmaları daha düzenli, daha verimli ve daha etkin bir düzeye ulaştırmak amacıyla, MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU protokolunu hazırlamış ve protokolu imzalamak üzere bir araya gelmişlerdir.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu'nda iki oda merkezi, altı şube ve üç temsilcilik bulunmaktadır. Ve Koordinasyon Kurulu meslek odaları arasında geliştirici bir ortak çalışma, dayanışma ve güçbirliğini hedefler.

İki yıl süren ortak çalışmalar, 12 Mart 1971 sonrasındaki zor şartlarda sermaye çevrelerinin meslek odalarının toplumsal işlevine son vermek amacıyla hazırladıkları kanun teklifi karşısında sağlıklı bir gelişme gösterememiş, Odalararası güçbirliği ve dayanışmanın sağlam temelleri atılmıştır. Böylesine somut bir varlık-yokluk mücadelesinde bir birlerine sırt veren odalar, ortak çalışma, dayanışma ve güçbirliğinin önemini bu pratik içinde kavramışlardır. Tekelci sermaye, tarihsel yanılgısını yinelemiş, Meslek Odalarını yok etmek isterken Odalararası güçbirliği ve dayanışmanın gelişmesi ortamını yaratmıştır

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu'na katılan Oda, Şube ve temsilcilikler:

- Çalışanların bir parçası olan mühendis ve mimarların temsilcileridirler,
- Yasa ile kurulmuş ve görevleri yasalarca saptanmış olan TMMOB'ne bağlıdırlar,
- Yönetimleri her yıl demokratik seçim yoluyla değişir,
- Uluslararası tekelci sermayenin denetlediği ve yönlendirdiği, sömürüye dayalı bir ekonomik yapının ülkemizde egemen olduğunun bilincindedirler.

Bu yüzden hedeflerini, protokolun amaç maddesinde, "6235 (7303) sayılı TMMOB Kanununun 2. ve TMMOB Talimatnamesinin 3. maddesi gereğince, kamu ve özel kesimde çalışan mühendis ve mimarların hak ve yetkilerinin korunmasında ve geliştirilmesinde, mesleğin gelişimi, mesleki açıdan kamu ve ülke çıkarlarının savunulmasında tek tek görev yüklenmiş olan Oda, Şube ve Temsilcilerin daha etkin ve daha verimli çalışabilmeleri için gerekli olan güçbirliği, dayanışma ve ortak davranışı sağlamak amacıyla, MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU kurulmuştur." şeklinde saptamıştır.

Çalışmaları bu etmenlerce belirlenen Odalar, teknik elemanların ekonomik ve demokratik mücadelesinin, çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelesinden ayrılamayacağının bilincindedir. Aynı zamanda Odalar, kendi sınırlarını bilerek, dayandıkları teknik eleman tabanının niteliğini, acil isteklerini unutmaksızın ve kendi tabanlarının desteği ile çalışmaların ekonomik ve demokratik mücadelesi içindeki yerlerini alır. Ancak böylelikle çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelesine ciddi bir güç katabilir.

Bu anlayışla üstlenilen görevler protokolun "görevler" maddesinde şöyle sıralanmıştır:

1- Kamu ve özel kesimde çalışan mühendis ve mimarların hak ve yetkilerini savunmak. Bu konuda ilgili diğer teknik eleman kuruluşlarıyla geliştirici bir ilişki içinde bulunmak. Teknik elemanların birliği ve sendikalaşma çalışmaları doğrultusunda her türlü girişimde bulunmak. Bu amaçla TMMOB Yönetim Kurulu kararıyla kurulan iş yeri temsilciliklerinin seçiminde, çalışmalarında yardımcı olmak. İşyeri temsilciliklerinin TMMOB ile ilişkisini sağlamak.

2- Ülke ve kamu çıkarlarını, Odaların uzmanlıkları açısından bir bütün halinde savunmak.

3- Kamu yararı, üye hak ve menfaatlerini konuma doğrultusunda Odalarca sürdürülen mesleki denetimin, teknik elemanların bütünlüğünü geliştirici bir uyum içinde uygulanmasını sağlamak.

4- Oda ve şube genel kurulları tamamlandıktan sonra yıllık çalışma programı hazırlamak. Çalışma programı ışığında, ekonomik ve demokratik hak savunucusu kuruluşlarla gerektiğinde ilişki kurmak.

5- Çalışmaları kamuoyuna iletmek amacıyla yayın yapmak ve kapsamı Koordinasyon Kurulunca saptanacak sürekli bülten çıkarmak.

Bu görevleri etkin bir biçimde gerçekleştirebilmek amacıyla Odalar arası koordinasyonu gerekli gören İstanbul'daki Mühendis, Mimar Odaları, ayrıca, zaten sınırlı olan para, işgücü, zaman, ve diğer olanaklarını en düzenli, en verimli ve en etkin biçimde değerlendirme nin gereğine inanmaktadır. Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu bu gereğin bir sonucudur.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu:

Tekelci girişimlere karşı, kamuoyunu uyarmayı hedefler.

İktidarların halktan yana girişimlerini destekler.

Yurtsever basın ve yayın araçlarının basın özgürlüğünün sağladığı tüm olanaklarla çalışmalarımızda yardımcı olacağına inanıyoruz.

MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI
İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU
Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi.
Gemi Mühendisleri Odası
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Mimarlar Odası İstanbul Şubesi
Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Maden Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği
Metalurji Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği
Orman Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği

MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU ÇALIŞMA PROGRAMI

	Çalışma konusu	Çalışma yöntemi	Hazırlık süresi
1	Teknik elemanların bugünkü durumu	Bilimsel araştırma, Anket, Yayın	6 ay
2	Teknik gücümüz ve istihdam sorunu	Açık oturum	1,5 ay
3	Meslek Odalarının toplumdaki yeri	Açık oturum	1 ay
4	Ulusal kaynaklarımız ve tekelci girişimler	2 günlük kongre	2 ay
5	Sanayimiz ve tekelci girişimler	2 günlük kongre	2 ay
6	İstanbul'un sorunları (I) METRO	Açık oturum	1,5 ay
7	İstanbul'un sorunları (II) KONUT VE KONUT HOLDİNGLER	Açık oturum	1,5 ay
8	İstanbul'un sorunları (III) ÇEVRE KİRLENMESİ	Açık Oturum	1,5 ay
9	Teknik eğitim	2 günlük kongre	2 ay
10	Teknik elemanlar gecesi		1 ay

devletleştirilen özel okulların üniversite bünyesinde birleştirilmesi istendi

İstanbul'da, devletleştireln eski yüksek okul öğrencileri 9. Eğitim Şurası'nda görüşülmesi isteğiyle Milli Eğitim Bakanı'na 7 bin imzalı bir rapor sunmuşlardır. Raporda devletleştirilen özel yüksek okullardaki öğrenim sis temini ayrıntılarıyla inceleyen öğrenciler, sorunun çözümü için söz konusu okulların özerk bir üniversite haline getirilmesini önermektedirler.

Raporda yüksek okul öğrencilerinin yönetmelik, öğretim üyesi, sağlık, beslenme, araç-gereç, kitap, öğretim ve sınav dönemleriyle staj konularına değinilerek bu okullardaki öğretimin soysuzlaşmakta olduğu belirtilmekte böylesine gari ciddi sözde öğretim kurumları işlerliğisürmekte iken 5 yeni üniversitenin açılması hazırlıkları eleştirilmektedir.

BAŞARI ORANI

Eski Özel Yüksek okullarda öğrencilerin başarı durumunu açıklayan şu satırlar raporda yer almaktadır:

"Haziran, eylül ve Şubat sınavlarından sonra alt sınıftan dersi olmayıp üst sınıfa devam edenlerin oranı % 15tir Dört yıl sonunda sene kaybetmeksizin mezun olanlar 100 kişilik sınıfta 20, 200 kişilik sınıfta 35-40 kişi civarındadır."

Daha sonra, öğretim üyelirinin sayıca ihtiyacın çok altında olduğu belirtilerek öğretim üyelerinin çağdaş teknoloji anlayışından yoksun, kendini yenilemeyen, dinamizmini kaybetmiş kişiler olduğu söylenmekte ve profesör ve ya doçentlerin girmeleri gereken derslerin olanaksızlıklar sonucu asistanlarla idare edildiği açıklanmaktadır.

Bir kısım öğretim üyeleri ise öğrenci kitlesinin toplumdaki yerini kavrama bilincine varmalarını engelleyici olmaları gençliği toplum sorunlarından uzak tutma amacı gütmeleri öğrenciyi orta öğretimdeki yönetmelik sınavlarına sokmak ve istedikleri gibi eğitmek amacını taşımaları dolayısıyla eleştirilmektedir.

ÖĞRENCİ BAŞINA 1,7m^2

Raporun yüksek okulların binalarının yetersizliğini açıklayan bölümünde, üniversitelerde sınıf ve laboratuar olarak öğrenci başına 20 metrekarelik bir yer öngörülürken, bu miktarın devletleştirilen özel okullarda 1,7-2,5m^2 olduğu ve devleştirilmeden sonra bu okulların eski düzenlerini sürdürdükleri kaydedilmektedir.

Öğrenciler soruna Ecevit Hükümetinin öncelikle eğilmesini istedikleri raporda okullarında görülen öbür aksaklıkları şöyle sıralamaktadırlar:

Bazı okullarda bir öğrenim yılında tamamlanması gereken mesleki dersler dört haftada geçiştirilmektedir. Birçok okul uzun süre Genel Sekretersiz ve Müdür Muavinsiz kadrolarla yürütülmektedir.Gece öğretimi yapan bazı okullarda dersler gece yerine saat 15'te başlamakta, bu da % 90'ı gündüz çalışarak okuyan öğrenciler için bir darbe olmaktadır.

ADALETSİZLİK

Eski öğrencilerden hala ücret alınmasına devam olunması "eğitimde fırsat eşitliği" ilkesine ters düşmektedir Eczacılık ve dişçilik Yüksek Okullarında öğretim üyesi yokluğundan okutulamayan örneğin "Maniplasyon" dersi notu yerine "Genetik"dersi notu verilmektedir.

Yönetmelik öğrenci temsilcisi seçimine olanak vermediğinden, okul yönetimi ile öğrenciler arasında gerekli diyalog kurulamamaktadır. Öğrenciler her türlü sosyal ve kültürel faaliyetlerden yoksun bırakılmışlardır."

Rapor yazımızın başında verdiğimiz öneri ile son bulmakta ve öğrencilerin bu yolda mücadele vereceklerini açıklamaktadır.

9. MİLLİ EĞİTİM ŞÛRÂSI TOPLANDI

Bakanlığın uzun hazırlıklarından, öğretmenlerle yedi ayrı yerde yaptığı bölge toplantılarından sonra 120 eğitimci, 100 kadar gözlemcinin katılmasıyla 24 Haziran 1974'te toplanan 9. Milli Eğitim Şurası çalışmalarını 4 Temmuzda bitirdi ve Türkiye'nin eğitim sorunlarına çözümler getirmeye çalıştı.

Kanuna göre her yıl toplanması gereken şura Cumhuriyet kurulduğundan bu yana ancak 9 defa toplanmıştır.Şuranın bu defaki toplanmasının en büyük nedeni "Üniversite kapılarına yığılmaları bir an önce önleyecek, böylece gittikçe büyüyen bir gençlik ve toplum sorunu haline gelmiş problemi çözümleyecek tedbirleri almaktı."

Bu ana nedenle toplanan şura, bunun dışında Türk milli eğitiminin diğer sorunlarına da eğilmek durumunda idi ve eldeki verilerin başlıcaları şunlardı:

İLK ÖĞRETİMDE:

- İlkokul çağında 785 bin çocuk okuldan yoksundur.
- 3361 köyde ilkokul yoktur.
- Kent okullarının % 50'sinden fazlasında ikili ve üçlü eğitim yapılmaktadır.
- İlkokul mezunlarının % 50'si ortaokula geçmektedir. Bu oran kentlerde % 75'e yükselmektedir.

ORTA ÖĞRETİMDE:

- Orta okullarımızın sayısı 2550 olup, buyıl 1 milyon 119 bin 924 öğrenci öğrenim görmüştür.
- 636 adet lisede 287 bin 818 öğrenci öğrenim yapmıştır.
- Orta öğretim kademesi iş alanlarına hazırlama ve yöneltme görevini yerine getirememekte, yüksek öğrenim önüne öğrenci yığan bir düzende çalışmaktadır.
- Birinci ve İkinci Plan dönemlerinde yatırım ödenekleri 1 milyar 250 milyon lira eksik kalmıştır. Bu durum okul niteliğini taşımayan binalarda verimsiz öğretime yol açmıştır.

Devamı 11'de

NEŞET DANIŞ OLAYI İÇİN SORUŞTUMA AÇILDI

5 Mayıs'ta Almanya'nın Hamburg şehrinde faşistler tarafından linç edilerek öldürülen Orman Yüksek Mühendisi Neşet Danış olayı hakkında soruşturma açılmış, olaya adı karışan Selahattin Kaçıran görevinden alınmıştır. Aynı nedenle Dış İşleri Bakanlığı da Ayfer Özcanoğlu hakkında soruşturma açmıştır.

Bilindiği gibi Neşet Danış Hamburg'ta Türk Derneğinin kongresinde gelişen olaylar sonucu faşistler tarafından linç edilerek öldürülmüştü.

Hamburg Türk Derneği 1963'ten bu yana tutucuların yönetimindeydi.Son genel kurula bir ön çalışmayla giren ilerici işçi ve öğrenciler derneğin yönetimini ele geçirecek güçteydiler. Ancak 21 Nisan günü kongrede seçimi kaybedeceklerini anlayan faşistler olay çıkararak toplantının ertelenmesini sağlayabildiler. 5 Mayıs günü yapılacak genel kurul toplantısında ise salonun kapıları bozkurt rozetli zorbalarca tutulmuş, dernek üyesi Neşet Danış içeri sokulmamak istenmiştir. Daha sonra çıkarılan olaylara konsolosluk yetkilileri ve polis seyirci kalmıştır. Toplu faşist saldırısına uğrayan Orman Yüksek Mühendisi Neşet Danış aldığı darbelerin etkisinden kurtulamayarak, kaldırıldığı hastanede ölmüştür.

Eşinin ölümünden sonra Türkiye'ye gelerek Neşet Danış'ın kitaplarını Almanya'ya götürmek isteyen Bayan Danış'a da Türkiye'den çıkışta güçlük çıkarılmıştır.

TMMOB bir bildiri yayınlayarak bu olayı eleştirmiş ve Neşet Danış'ın öldürülmesini "bir vahşet örneği" diye nitelemiştir.

Türkiye kamuoyu suçluların bir an önce hak ettikleri biçimde cezalandırılacağı umudundadır.

özür

Geçen sayımızda meydana gelen bazı dizgi ve montaj hatalarından dolayı bazı haberler anlaşılmaz hale gelmiştir.

Elimizde olmayan bu yanlışlıktan dolayı okurlarımızdan özür dileriz.

YORUMSUZ

SİLVAN'DA ASAYİŞ NEDENİYLE DÖRT AYDIR SÜRDÜRÜLEN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI BİR SAAT UZATILDI. (10.6.1974 Cumhuriyet)

TEKZİP:
SİLVAN'DA GECE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI YOKTUR.

Naim Dalkılıç
Silvan Kaymakamı
(26.6.1974 Cumhuriyet)

SİLVAN CHP GENÇLİK KOLU BAŞKANI GECE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞININ SÜRDÜĞÜNÜ BİLDİRDİ. (1.7.1974 Cumhuriyet)

GECE SOKAĞA ÇIKAN HALKA BASKI YAPILIYOR, KARAKOLDA DÖVÜLÜYOR.
(1.7.1974 Cumhuriyet)

KONUT SORONU VE KONUT POLİTİKALARI ÖZERİNE

TMMOB'nin Konut Sorunu ve Konut Politikaları hakkındaki görüşlerini belirlemek üzere, Elektrik Mühendisleri, Harita ve Kadastro Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Mimarlar ve Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odaları temsilcilerinden oluşturulan komisyon, hazırladığı raporu basına ve kamuoyuna sunmuştur.

Aşağıra raporu aynen veriyoruz:

I- GENELDE KONUT SORUNU, BOYUTLARI VE DEĞİŞKENLERİ:

Konut sorunu, kavramsal olarak, temelde bir *BARINAK* sorunudur. Ancak çağımızda ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarına ve politik sistem seçmelerine bağlı olarak bu sorun değişik boyutlar kazanmıştır. Farklı sosyal yapılar, endüstrileşme ve kentleşme sürecinde izlenen farklı yaklaşımlar, teknolojik düzeydeki farklılıklar ve bütün bunların sonucu olarak konut sorununun çözümlenmesinde görevlendirilen farklı kurumsal yapılar, doğal olarak sorunun ana niteliğinde farklı boyutlar oluşturmuştur.

Kapitalist sistemin egemen olduğu ülkelerde sorunun niteliği sosyalist ülkelerdekine göre farklı bir içerik kazanmak tadır. Kapitalist ekonominin, kişilerin *"mülk sahibi olma"* hırsını sürekli kamçılayan tutumu, kamu yatırımları ile oluşan değer artışlarından *"spekülatif kazançlar"* elde etmeye uygun ortam ve emekçi halk sınıf ve katlarına gerek çalışabildikleri sürece, gerekçe çalışamaz bir çağa geldiklerinde *"insanca bir yaşam"* olanakları verme konusundaki güvensizliği *"KONUT SORUNU"*na iki yeni boyut daha eklemektedir:

1)- Sosyal güvenlik aracı olma;

2)- Spekülasyon aracı olma.

Böylece sosyalist ekonomide sadece bir *BARINAK ARACI* olan *KONUT*, kapitalist ekonomide aynı zamanda bir sosyal güvenlik ve spekülasyon aracı haline dönüşmektedir. Böylece değişik sistemlerde KONUT sorununun farklı içeriklere sahip olması sonucu getirilmeye çalışılan çözüm yaklaşımları da farklı olmaktadır. Kavramsal olarak, ülkelerin izlemeleri gereken kalkınma, gelişme ve büyüme politikalarındaa amaç; *"halkın çıkarları açasından kaynakların en verimli şekilde kullanılması"* olmalıdır.

Özellikle ülkemiz gibi endüstrileşmemiş geri ülkelerde hızlı nüfus artışına karşın kaynakların iç ve dış sömürünün de etkisiyle çok sınırlı kalışı, doğan konut ihtiyacının karşılanmasında büyük sorunlar doğurmaktadır. Burada en önemli etken bu tür yatırımların üretim açısından verimsiz olduğu varsayımıdır. Ülkenin tarım ve endüstri yatırımlarına, işgücü ve malzemesine ortak olan konut yatırımlarının;

- Özellikle endüstrileşememiş ülkelerde -ülkesel hedefler ile çelişir bir görünüme sahip olması konut ihtiyacının karşılanmasında "ekonomiye en az yük olacak bir biçimde" sorunun ele alınmasını ortaya çıkarmaktadır.

Kapitalist ekonominin geçerli olduğu ülkelerde, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, çalışan sınıfların daha etkin bir biçimde örgütleşmelerine bağlı olarak konut sorunu diğer konular arasında daha belirgin bir nitelik kazanmış ve ortaya *"SOSYAL KONUT POLİTİKASI"* kavramı atılmıştır. Savaş sonrası uygulamaya sokulan bu politika, konut sorununu çözmemiş fakat gelişmiş batı ülkelerinde sesini duyurmaya başlamış, yaygın emekçi kitlelerinin ihtiyacını sınırlı bir ölçüde karşılayabilmiştir. Ancak kapitalist ülkelerdeki tekelci sermayenin geri ülkelerden sızdırdığı artı değerle kendi çalışan sınıflarına sağladığı bu olanak, geri ülkeler için söz konusu olamamıştır. Aksine son yıllarda kapitalizmin eşit olmayan gelişme yasasına uygun olarak toplumsal ekonomik yapısı şekillendirilmiş olan geri ülkelerde *mekan organizasyonu, alt yapı* ve *konut* sorunu, iç ve dış tekelci sermaye grupları için tatlı karların bulunduğu bir sömürü pazarı seviyesine gelmiştir.

II- TÜRKİYE'DE UYGULANAN KONUT POLİTİKALARININ GELİŞİMİ VE VE DEĞERLENDİRİLMESİ:

Konut sorunu ve uygulanan konut politikalarının toplum yapısından soyutlanarak, ülkedeki üretim ilişkileri ve ülkenin dış ilişkilerinden bağımsız olarak değerlendirilmesi olanaksızdır. Bu nedenle konut sorununun ülkemizdeki tarihsel gelişim süreci de, doğal olarak diğer sorunlarımız gibi *endüstrileşmeme,* gelir *adaletsizliği ve dışarıya bağımlılığın* bir fonksiyonu biçiminde olmuştur.

Osmanlı toplum yapısı, güçlü devirlerinde üretim ilişkilerini sistemin kendi iç tutarlılığı açısından akılcı bir biçimde düzenlemiş ve bunun sonucu olarak çağdaş ihtiyaçlara cevap verebilen tutarlı bir toprak politikası, mülkiyet düzeni yerleşme politikası, kurumsal yapı ve finansman kaynakları bütünü ile konut sorununu sadece bir barınak sorunu düzeyinde tutabilme ve ihtiyacı karşılayabilme gücünü göstermiştir.

Ancak 17. Yüzyıldan başlayarak dışa bağımlılığın gittikçe artmasıyla ülkemizde de üretim ilişkilerinde önce bir kaos,daha sonra da dereceli olarak pre- kapitalist üretim ilişkilerine geçişin etkileri görülmeye başlanılmıştır. Özellikle 19. Yüzyılın son yarısında bu değişiklikler ve dışa bağımlılığın ortak etkisiyle toprak politikası, mülkiyet düzeni, yerleşme politikası, kurumsal yapı ve finansman sorunlarının somut bazı değişikliklere uğradığı görülmektedir.

Bu değişikliklerin derinlemesine bir analizini yapmak şu anda sorunun dışına taşıp konuyu dağıtacağından böyle bir çabaya girişilmeden başlıca değişiklikler sıralanacaktır. Bu devirde,

- *İlk olarak toprakta özel mülkiyet kavramının geliştirilmesine çalışıldığını,*
- *Serbest ticaret anlaşmaları ile ülkenin gelişmiş ekonomiler için sömürülecek bir kaynak ve iyi bir pazar haline getirildiğini,*
- *Devamlı artan dış borçlar ile dışa bağımlılığın yüksek düzeylere çıkarıldığını,*
- *Ülke içerisinde sosyal sınıflar,katlar ve coğrafi bölgeler arasında adaletsiz ve dengesiz gelişmenin büyük bir hız kazandığını,*
- *Ülkenin genel yerleşme düzeninin uygulanan ulaşıp, arsa ve konut politikaları ile sömürüye en elverişli şekle dönüştürüldüğünü,*

izlerken, aynı anda,

- *Endüstrileşme ve demokratik haklar elde etme doğrultusunda ilk uğraşıların ve savaşların verildiğine*

tanık olmaktayız.

Böylece çağdaş Türk toplumunun günümüze kadar devam eden tarihsel kavgası başlarken diğer tüm sorunlarımızla birlikte "konut sorunu"muzu da çözümsüzlüğe götüren ilk tohumlar bu yıllarda atılmış olmaktadır.

Ve Türk toplumu 19. Yüzyılın ikinci yarısından 20. Yüzyılın ilk çeyreğine kadar geçen bu devrede ekonomik, politik ve sosyal iç ve dış çalkantılar, sonu gelmeyen savaşlar ve insafsız bir sömürünün etkisi altında; konut sorununa değil çözüm yolları aramak, düşünmeye dahi fırsat bulmaksızın emperyalizme karşı bir kurtuluş savaşı vermenin eşiğine gelmiştir.

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması ve Cumhuriyetin kurulmasıyla ülkenin değişen yönetim sistemine bağlı olarak çeşitli sorunlara yaklaşımlarda da değişiklik olmuş, ilk defa *devletçilik* ve *planlı kalkınma* kavramları belirmiştir. Ancak Cumhuriyetin kurulmasından bu yana ülkenin çeşitli sorunları arasında konut, göreli öneminden hemen hemen hiçbir şey kaybetmemiş olmasına rağmen belirgin ve sosyal içerikli bir konut politikası uygulandığı söylenemez. Değişik niteliklerdeki siyasal iktidarlar bu sorun karşısında ülkenin o andaki durumunu ve yurt dışı gelişmelere göre farklı tutumlar belirlemişlerdir. Gerçekte son on, on beş yıllık bir dönem dışında izlenen politika *POLİTİKASIZLIK*'tır. Ve bu "politikasızlık" politikasında konut sorununun sürekli politik amaçlar için kullanıldığı görülmektedir.

- Nitekim 1930'da 1580 Sayılı Belediyeler Yasası çıkarılmış, fakat belediyelere konut sorunu ile ilgili bir yükümlülük getirilmemiş, 1933'te ilk beş yıllık Sanayi Planı hazırlanmış fakat umulan sanayileşme ile konut sorunu ilişkisi düşünülmemiştir. Böylelikle 1945'lere kadar belirli bir politikaya dayanmaktan çok, artan konut ihtiyacının yarattığı sorunlara ayak uydurulmaya çalışılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra dış dünyada oluşan yeni dengeler ve ülke içinde çok partili demokratik döneme geçilmesiyle sorunlara yaklaşımlarda yine belirli değişiklikler oluşmaya başlamıştır.

- Marshall yardımının başlaması tarım ve endüstride dışa bağımlılığın artması ile kırsal kesimlerde kitlece fakirleşme artmış; *kentleşme ve gecekondu* olgusu hızlanmıştır.
- Buna ek olarak yavaş yavaş pre-kapitalist üretim ilişkileri yerini *kapitalist üretim ilişkilerine* bırakmaya başlamıştır.

Bu dönemin en belli başlı özellikleri bunlardır. Bu iki olgu kapitalist ekonomi düzeni ve dışarıya yarı- bağımlılık koşulları - bir arada;

- *Ülkede köklü bir toprak reformu yapılmasına,*
- *Bağımsız ve gerçek bir endüstrileşmenin başarılmasını,*
- *Sosyal sınıf ve tabakalar ve coğrafi bölgeler arasında adaletli bir gelir dağılımını,*
- *Demokratik hak ve jzgürlüklerin halka inmesini,*

önleyerek konut sorununun da yaygınlaşmasında ve günümüze dek süregelen çözümsüzlüğünde başlıca etkenler olmuşlardır. Bu nedenlerle, bu dönemde "konut sorunu" ve onun doğal sonucu olan "gecekondu olgusu" sürekli olarak yüzeysel tedbirlerle geçiştirilmeye çalışılmıştır.

Nitekim bu dönemde gecekondu olgusu çeşitli yasaklayıcı yasalarla önlenmeye çalışılmış, öte yandan çeşitli zamanlardada politik amaçlarla körüklenmiştir. İlk defa 1948 yılında gecekondular "kendilerine ait olmayan arsalar üzerinde ruhsatsız olarak meydana getirilmiş yapılar" diye ni

toplumun evrimi

KÖLECİ TOPLUM

KÖLECİ TOPLUMUN DOĞUŞU:

İlkel komünal toplumun elindeki kaynaklar bu toplumun yaşamını sürdürmesini ancak sağlıyordu. Üretim güçlerinin giderek ilerlemesi sonunda tarımla hayvancılık ayrılarak ilk sosyal işbölümü gerçekleşti. Daha sonraları madenlerin, işlenmesi ile ikinci sosyal işbölümü, zanaatçılık ortaya çıktı. Üretim güçlerindeki bu değişme ve insan emeğinin üretkenliğinin artması bireyin kişisel tüketiminin üstünde bir fazlalık sağladığından yeni iş güçlerini bir araya toplamakta yarar vardı. Bu ise savaş esirinin köle haline getirilmesini gerektirdi. Bazı köleler, galiplerinin ortak mülkiyeti oldular, bazıları ise kişisel mülkiyet ama her durumda kölelerin kendileri hiçbir şeye sahip değillerdi.

Böylece ilkel komünal toplumun bağrında ortaya çıkan köle sahibi sömürücü sınıf güçlenip sağlamlaştıkça kölelik toplumu da kurulmuş oldu.

KÖLECİ TOPLUMDA ÜRETİM İLİŞKİLERİ VE ÜRETİM GÜÇLERİNİN GELİŞMESİ:

Efendilerin üretim araçları ve emekçi üzerindeki mülkiyeti bu toplumun üretim ilişkilerinin temelini teşkil eder. Üretim araçları bir azınlığın elinde toplanmıştır. Toplumun üyelerinin çoğunluğu azınlığa bağlıdır. Kölenin hiçbir hakkı yoktur. Bir hayvan gibi satın alınabilir, satılabilir ve öldürülebilir. Köle sahibi ilk ve en belli başlı mülk sahibidir, mutlak sahiptir.

İlk defa bu dönemde tunç ve demirden yapılmış araçlar tarımda yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Zanaatçılık gelişerek demircilik gibi ve ev yapımcılığı, dokumacılık gibi çeşitli dallara ayrıldı. Malların değişimi artarak para genel eş değer ve dolaşım aracı olarak ortaya çıktı. Üretim ticari bir nitelik kazandı, yani doğrudan doğruya tüketimden çok değişime yöneldi. Üretime katılmayan fakat meta'ların değişimi ile uğraşan tacirler ortaya çıktı. Böylece üçüncü işbölümü gerçekleşti. İlk defa bu toplumda ticaretin ve sanaatçılığın yoğun olduğu yerlerde şehirler kuruldu.

DEVLETİN ORTAYA ÇIKIŞI:

Kölelerin sayıca artmasıyla toplumun başlıca sınıfları olan köleler ve efendiler arasındaki uzlaşmaz karşıtlık keskinleşti. Yoksulluk içinde ve sürekli olarak borçlanıp köleleşmek tehdidi altında yaşayan özgür insanların durumu da çetindi. Efendiler, ancak sürekli bir baskı örgütü ile köleleri ve toplumun özgür üyelerini kendi yararları ve zenginliklerini arttırmak için çalışmaya zorlayabilirlerdi. Bu organizma gitgide devlet haline geldi. Köleci devlet halka düşman silahlı güçleri, mahkemeleri ve diğer kurumları kurarak egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda görevlerini yapmaya başladı.

KÖLECİ TOPLUMUN ÇÖKÜŞÜ:

Savaşlarda alınan esirlerin köleleştirilmesi, meta-para ilişkilerinin ilerlemesi nedeniyle servet eşitsizliğinin artması ve buna bağlı olarak özgür üyelerin köleleşmesi sonucunda köleler ordusu büyüdü. Köle sömürücüyü iliğine kadar şiddetle hissetmeye başladı. Angarya yolu ile kölenin sömürülmesi korkunç ölçülere ulaştığından üretim araçlarının yakılıp yıkılması ve ayaklanmalar ard arda başgösterdi. İflas etmiş köylülerin büyük arazi sahiplerine karşı ayaklanmaları yoğunlaştı.

Üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişmesini köstekledi. Köle emeğinin verimliliği düştü. Bu durum efendilerin kölelere hürriyetlerini vermeye itti. Ekonomiyi yeniden kalkındırmak için yeni üretim ilişkileri gerekti, bu yeni ilişkiler ise köleliğin yıkıntıları üstünde geliştiler.

---

telendirilerek 5218 Sayılı yasaya konu edilmiştir. Ve bundan sonra çıkartılan, 5228, 5290, 5431 ve 6188 Sayılı yasalarla da gecekonduların kah yıkılması öngörülmüş, kah belirli bir tarihe kadar yapılanların affedilmesi uygun görülmüş ve böylece zaman içerisinde çözüm getirmeksizin sürüklenmesi yolu tercih edilmiştir. Ayrıca bu arada sanki soruna çözüm arıyormuş izlenimi vermek üzere zaman zaman yabancı uzmanlar getirtilmiş, fakat bunlar tarafından salık verilen, çözüm getirmekten uzak, geçici ve kısa vadeli öneriler dahi uygulanmayarak, hazırlattırılan raporlar rafa kaldırılmıştır. Bunlardan 1953 yılında gelen Donald Hansen, 1955 yılında gelen Charles Abrams ve 1959 yılında gelen Frederick Bath'ın çalışmaları kayda değer niteliktedir.

Yine bu arada konut sorununda finansman konusunu ele almak üzere 1946 yılında *T.C. Emlak ve Kredi Bankası* kurulmuş ve yine aynı yıl kurulan *Sosyal Sigortalar Kurumu* da 1950 yılından başlayarak sigortalı işçilere konut kredisi sağlama yoluna gitmiştir. *Ancak kredi kaynakları, yüksek standartta konut sahibi olma olanağına sahip gruplara hitap etmiş, faiz oranlarının ve ödemede aylık taksit tutarlarının yüksek oluşu yüzünden özellikle şehirlere, yeni yerleşen düşük gelir gruplarının ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak kalmış ve böylece de bu kuruluşlar yazılı amaçlarından çok, gerçek amaçlarına, yönlendirilerek bu fonlarda toplanan milyonlar, milyarlar BÜYÜK SERMAYE TEKELLERİNE fon yapılmış, yoksul ve güvensiz bırakılan halkın düşük gelirleri büyük sermaye uğruna cebri tasarruf yoluyla bir kere daha yağmalanmış, ücretlerdeki ve maaşlardaki her artış, vergilere ek olarak bir de sosyal güvenlik primleri ve kredi faizleri yoluyla geri alınmıştır.*

Nihayet soruna çözüm getirmekten çok disiplin altına almak amacıyla 1956 yılında İmar Yasası çıkarılmış ve 1958 yılında da bu yasanın uygulanmasından sorumlu İmar ve İskan Bakanlığı kurulmuştur. Ancak, *Devletin bu yasayı destekleyici temel bir arsa ve konut politikasının olmayışı, buna karşın özel sektörü geniş ölçüde destekleyici, yarı-bağımlı, kapitalist bir ekonomik politikanın var oluşu, spekülasyonu ve lüks konut yapımını hızlandırmakla sonuçlanmıştır.*

1960'larda ülkemizde yeni Anayasa yürürlüğe girmiş ve "sözde planlı" döneme geçilmiştir. Yeni Anayasa devlete bir "sosyal devlet" niteliği kazandırmış ve sorunumuza ilişkin olarak da;

- 49. Maddesi ile devlete *"yoksul yada dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirler almak"*,
- 129. Maddesi ile, *"ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlı olarak gerçekleştirmek"*,
- 38. Maddesi ile de *"kamu yararı için kamulaştırma yapmak"*

görev ve yetkilerini vermiştir.

Ancak, karma ekonomi sistemini kabul edip, özel sektöre geniş haklar tanıyarak ve,

- 53. Maddesi ile *"yukarıda sıralanan görevlerin mali kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirileceğini"*,

önerek önceki maddelerde belirtilen görev ve yetkilerin etkinliğini azaltmış ve sorunu tümüyle kalkınma planlarına terketmiştir. Bu durumda planların niteliği önem kazanmıştır.

Genel olarak, toplumda siyasi yönetimde en etkin sosyal güç hangisi ise "plan" başta onu hizmet eder. Bütün düzenlemeler reformlar ona göre hazırlanmak durumundadır.

Ülkemizde de son on yılda iyice güçlenen tekelci sermaye ekonomik-sosyal planlamaya damgasını vurabilmek için ağırlığını bütün gücüyle ortaya koymuştur.

- Tekelci sermaye, ulusal planlama, halk yararına planlama ile bağdaşamaz,
- Çünkü tabiatı gereği, sosyal amaçlar dan önce aşırı kar amacına dönüktür.
- Büyük sermaye girişimleri için ekonominin hangi dalı kendisine daha verimli olacaksa, hangi ülke ya da bölge daha fazla kar sağlayacaksa, yerleşme bakımından hangi şehir ya da o şehrin hangi bölgesi yararına daha fazla hizmet ediyorsa seçimini ona göre yapar, yapmak zorundadır.
- Fazla kar için verdiği bu kararlara hizmet eden bir planlama ve devlet politikası araması da doğaldır.

Bu nedenle ülkemizde 1960'lardan sonra yapılmış olan üç kalkınma planında da *"özel teşebbüsün ve yabancı sermayenin teşviki politikası"* bu planların temel tercihi olmuştur. Karma ekonominin devletçilik politikasının güdümü bu temel tercihe göre yapılmıştır. Böyle olunca da planlar halka değil büyük sermayeye kar sağlamış, mekan planlamasına ve onun bir bölümü olan konut sorununa deva olmamıştır. Bu nedenle on yıldan uzun bir süredir planlı dönem içinde bulunulduğu halde, çeşitli girişimlere rağmen, ekonomik, sosyal ve fiziki planlamanın bir bütün olarak "geniş kapsamlı planlama" anlayışı içerisinde D.P.T.'nında toplanması sağlanamamış, fiziki planlama kopuk ve ekonomik sosyal planlamadan bağımsız olarak İmar ve İskan Bakanlığı bünyesinde yürütülmeye zorlanmıştır.

Özet olarak, Birinci ve İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planları halkın konut sorunu üzerinde SOSYAL EDEBİYAT yapmakla konuyu geçiştirmişler ve aslında uygulanan politika 1950'lerden beri uygulanmakta olan politikanın bir uzantısından başka birşey olmamış, sadece plan paravanası arkasında bu politika yazılı bir şekle dönüştürülmüştür. Ve böylece III. Beş Yıllık Kalkınma Planına dolayısıyla günümüze kadar gelinmiştir.

DEVAMI GELECEK SAYI

ÖZGÜRLÜK VE DEMOKRASİ İÇİN AÇIK OTURUM

Avukat Halit Çelenk | *Sendikacı Burhan Şahin* | *Öğrenci Mehmet Karapekmez*
Yazar Aziz Nesin | *Sanatcı Yılmaz Güney* | *İşçi Mehmet Şahin*
Köylü İsmail Güldal

Yöneten Yüksel Birdal

Geçen sayımızda faşizme karşı sürekli güçbirliği kararı aldığını bildirdiğimiz 27 örgüt, ilk büyük eylemini, İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda "Özgürlük ve Demokrasi İçin Açık Oturum" düzenleyerek gerçekleştirdi.

9 Haziran Pazar günü dinleyiciler erken saatlerde salonu tıklım tıklım doldurmuşlar, saat tam 14'te yerlerini alan konuşmacıları dakikalarca ayakta alkışlamışlardır.

On binden fazla izleyicinin "Bağımsız Türkiye", "Kahrolsun Faşistler" gibi sloganları ve coşkun tezahüratı arasında açış konuşmasını, oturum yöneticisi olarak Yüksel Birdal yapmış; "Ülkemizde düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün son derece kısıtlandığını, sermaye tahakkümü demek olan faşizmin, çalışanlar üzerindeki baskısının günden güne yoğunlaştığını görerek sürekli güçbirliği yapmaya karar verdik." demiştir.

"Tekelci sermaye yalnız ülkemizde değil, dünyanın her yerinde sömürü mekanizmasını devam ettirebilmek için her ülkenin şartlarına göre değişik türlerde oyunlar tezgahlamakta, yeni baskı metotları uygulamaktadır. Bu baskıların ülkemizdeki yansımaları da işçiler, köylüler, yazarlar, sanatçılar, öğrenciler, memurlar yani tüm aydınlar ve çalışanlar üzerinde değişik görünümlerde olmaktadır. Bundan dolayı sömürücü güçlere karşı güçbirliği olayı 27 kuruluşun boyutlarını kısa zamanda aşarak topluma mal olmuştur." diyen Yüksel Birdal;

"Örgütlü ve maddi yönden güçlü sınıfın tahakkümünden kurtulmanın ve gaspedilen haklarımızı almanın tek yolu örgütlenmektir." demiş, faşizm ve sömürüden örnekler vererek konuşmasını sürdürmüştür.

Yüksel Birdal'ın açış konuşmasından, sonra "Devrim Şehitleri İçin" bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmuş, daha sonra okunan Maliye Bakanı Deniz Baykal'ın başarı telgrafı büyük tezahüratla karşılanmıştır.

AÇIK OTURUM

Oturuma katılan konuşmacılara şu soru yöneltilmiştir:

-"Özgürlük ve demokrasi konusunda ne düşünüyorsunuz? Sizce ülkemizde özgürce düşünme ve özgürce örgütlenme olanaklarının varlığından söz edilebilir mi?"

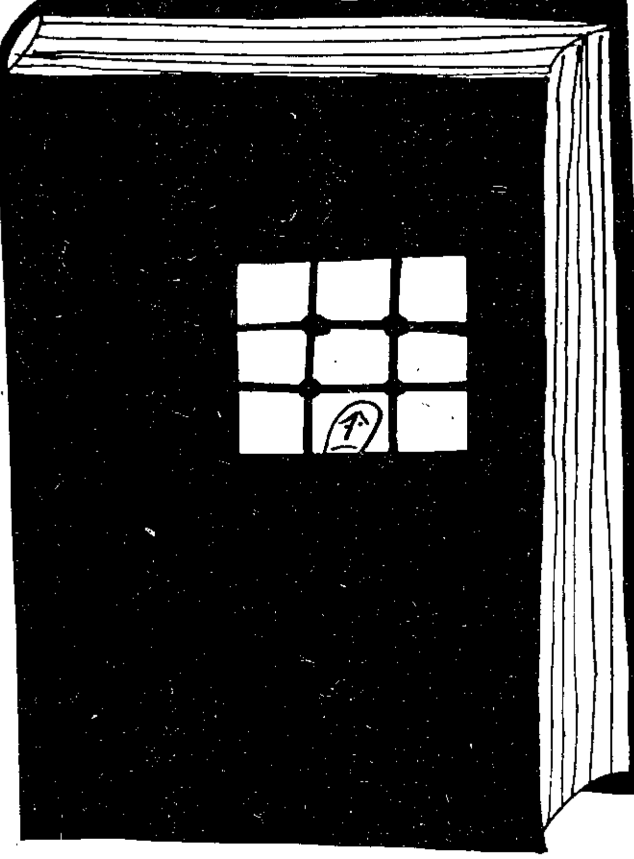
Konuşmacıların görüşlerini sırasıyla ve özet olarak aşağıda sunuyoruz:

SAYIN AVUKAT HALİT ÇELENK:

Adalet, özgürlük, eşitlik gibi kavramlar ilk bakışta soyut birer kavram gibi görünse de kendini sınıf mücadelelerinden alan somut kavramlardır.

Özgürlük mücadelesi, sınıflar mücadelesiyle birlikte başladı ve sınıfsız toplum kurulana kadar sürecektir.

Yabancı sömürgen sermaye 1945'lerden itibaren özellikle ikili anlaşmalar yoluyla Türkiye'ye girdi ve egemen sınıf,

ferruh doğan

yabancı sermaye ile ortaklaşa yurdumuzda bir sömürü düzeni kurdu.

27 Mayıs hareketinin en önemli ürünü olan 1961 Anayasa'sının getirdiği yeni kurumlarla temel hak ve özgürlükleri sınıfsal çıkarlarına engel gören egemen çevreler karşı-devrim hazırlıklarına girdiler.

12 Mart öncesi dönemde bu nedenlerle Anayasa'ya karşı çıkıldı, devrimciler üzerinde yoğun bir baskı düzeni kuruldu, 30'a yakın genç meydanlarda öldürüldü, katilleri cezalandırılmadı.

Böylece 12 Mart'a gelindi. 12 Mart kendi hukukunu da birlikte getirdi. Hukuk alanında yapılanlar, hukukla ilişkisi olmayan şeylerdir. 1961 Anayasa'sı tanınmaz hale geldi. Tüm özgürlükler kısıtlandı, tabii hakim, bağımsız mahkeme ilkeleri bir kenara itildi.

Siyasal iktidarlar bağımsız mahkemelerden hoşlanmazlar. Onun için özel yargı yerleri kurdular.

20 bine yakın insan tutuklandı, yurtseverlere en hunharca işkenceler yapıldı. Bugün Türk ve Dünya kamuoyu bu insanlık dışı uygulamaları öğrenmiş bulunuyor. Bu dönem tarihimize kara bir sayfa olarak yazıldı.

Demokrasiye, insan hak ve özgürlüklerine bağlı, 27 Mayıs Anayasası'ndan, ve halktan yana tüm devrimci, Atatürkçü, ilerici kişi ve kuruluşların önündeki görev; 12 Mart döneminin getirdiği Anayasa ve yasa değişikliklerinin hukuksal yollarla karşısına çıkmak, geçmiş yasa ve insanlık dışı uygulamaların hortlaması için gerekli her türlü demokratik önlemleri almak üzere örgütlenmek ve dayanışmaktır.

SAYIN BURHAN ŞAHİN:

Ülkemizde sömürü tahakkümü vardır. Çalışanlar ülke yönetiminde söz sahibi değildir. Onun için yürürlükteki düzene demokrasi denemez.

Sömürücüler demokrasi sözünü ağızlarından düşürmezler ama gerçek demokrasi taraftarlarını zindanlarda çürütürler.

İşçi sınıfı uyanıp siyasal bilinç kazanmaya başlayınca, bu uyanışı durdurabilmek ve daha geniş boyutlara ulaşmasını engellemek amacıyla emperyalistler, işçi sınıfı içinden taraftar kazanmaya kalkıştılar ve yardım elini uzattılar. Bu amaçla Türk-İş, 13 milyon dolar amerikan yardımı aldı ve işçi sınıfına ihanette emperyalizmle işbirliği yaptı.

Sınıf kavgasında aydınlarımızın, yiğit devrimci kardeşlerimizin çabaları boşa gitmemiştir. İşçi sınıfı uyanmıştır. Davasına sahip çıkmanın bilincindedir. Bu mücadele durdurulamayacaktır.

İşçilerin sendikalaşma hareketi çeşitli oyunlarla engellenmekte, devrimci işçiler 17. madde ile işlerinden atılmaktadırlar. Bu kılıflı bir faşizmdir. Bunlara ve benzeri bütün baskılara karşı ancak örgütlü mücadele ile başarı kazanılır.

SAYIN MEHMET KARAPEKMEZ:

Sınıflı toplumlar tarih sahnesinde görüldüğünden beri sömüren ve sömürülen sınıflar vardır.

Elbette ki o toplumda ezilen sınıflar özgürlük mücadelesi vereceklerdir, bu yolda canlarını, kanlarını kaybedeceklerdir. Nitekim etmişlerdir.

Kendi ülkemizde 141 ve 142 gibi kanunlar süregeldiği müddetçe, ezilen sınıfların özgürce örgütlenmesi kısıldığı oranda özgürlüklerden bahsedilemez. Demokrasi ise sadece bir avuç sömürücü için vardır, geniş halk tabakaları için demokrasinin varlığından söz edilemez.

Öğrenci kesim üzerindeki antidemokratik baskıları genellikle iki noktada somutlaştırmak mümkündür:

1) Dışa bağımlı gelişmenin eğitim sisteminde yarattığı bozukluklar,

2) Fikir ve örgütlenme özgürlüğünün yok edilmek istenmesi,

Eğitim politikası sermayenin etkisinde ve onun denetiminde olduğu için körpe dimağlara bir takım boş ve kokuşmuş bilgiler doldurulmakta, ülkenin somut problemlerine somut çözüm yolları öğretilmemektedir.

Demokratik üniversite kavgası kısa zamanda halkımızın bağımsızlık ve demokrasi kavgasıyla ayrılmaz bir şekilde bütünleşince faili meçhul cinayetler düzenlenmiş, sayısız üniversite genci çeşitli şekillerde katledilmiş, kanlı pazarlar, yurtlara, okullara saldırılar düzenlenmiştir. 12 Mart baskı rejimi tezgahlandıktan sonra tüm ilerici öğrenci örgütleri kapatıldı, öğrenciler ağır baskılara hedef oldu. Üniversitelere polis karakolları kuruldu; Üniversiteler Kanunu, Dernekler Kanunu, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunları değiştirildi. Bu da yetmedi, Anayasa'nın üçte

ikisi değiştirildi. Okul kapılarından dersanelerden öğrenciler yaka paça sıkıyönetim mahkemelerine götürüldüler,işkence gördüler.

SAYIN AZİZ NESİN

Özgürlük ve demokrasi birer toplumsal kavramdır. Toplumsal kavramları dün yanın her yerinde, her zaman ve her koşulda aynı şeyler sanmak bizi yanılgılara götürebilir.

Biz şimdi 1974 Türkiye'sinde ve bugünkü koşullarda özgürlük ve demokrasiyi konuşuyoruz.

Kısaca 1974 Türkiye'sinin görüntüsüne şöyle bir bakalım:

- Türkiye'nin dış ve iç borçlarının toplamı faizleriyle birlikte 50 milyar lira.
- Yabancı sermaye 1965'te Türkiye'ye 22 milyon dolar girmiş, kâr olarak 17 milyon dolar kazanmış ve transfer etmiş.
- 1967'de dış sermaye yatırımı 17 milyon dolara inmiş ama transfer ettiği kâr 25 milyon dolar.
- 1968'de yabancı sermaye yatırımı 12 milyon dolara düşmüş, transfer ettiği kazanç 28 milyon dolar.

İşte, sendikacı arkadaşımın söylediği Türk-İş'e verilen 13 milyon yardım Türkiye'de sömürülerek kazanılmış paranın pek küçük bir parçasıdır.Namuslu emekçinin alın terinden, sırtından kazanılıp dışarı transfer edilen paranın pek az kısmı sendika ağalarına ve işçi örgütü adı altında işçiyi sömüren örgütlere verilmiştir.

- Türkiye nüfusunun beşte biri, Türkiye ulusal gelirinin üçte ikisini alıyor. 2000 aile ortalama 2 milyon lira gelir sağlıyor. Buna karşılık 300 bin aile yılda 1500 lirayla geçiniyor. Yılda 2 milyon lira gelir demek, hergün 5.600 lira kazanç demektir, yani 300 bin aileden her birinin ancak dört yılda kazanabildiğini bazı aileler bir günde kazanabilmektedir.
- Türkiye'de okuma çağını geçirmiş okur-yazar olmayanların sayısı istatistiklere göre 15 milyon. Buna karşılık sanat okullarında 41.000 öğrenci okuyor ama imam hatip okullarında 44.000 öğrenci var. Bu öğrenciler içerisine Kuran ve hafızlık kurslarında okuyanlar girmemiştir.
- İstanbul ve büyük kentlerde 500 kişiye bir hekim düşer, Doğu Anadolu'da 10.000 kişiye bir hekim düşer. En çalışkan hekim bu insanlara gözüyle bile bakamaz.

Bir ülkenin durumunu özgürlük ve demokrasi yönünden incelemek için başka ülkelerle olan durumunu oranlamak, ölçüştürmek gerekir.

- Kişi başına elektrik üretiminde Türkiye Balkanlar'ın en geri kalmış ülkesi olan Yunanistan'dan dört defa daha geridir.
- Ulusal gelir dağılımında cunta yönetimindeki Yunanistan'ın üçte biri kadardır. (300 dolar bizde,. 810 dolar Yunanistan'da.)

Sözü Genel Kurmay İkinci Başkanı Refik Tulga'ya bırakalım:

"Ülkemizin çeşitli yerlerinde atom başlıklarının saklandığı depolar var. Buralara yalnız Amerikalılar girebiliyor, depolar Amerikan kuvvetlerinin muhafazası altında. Türklere düşen iş buralardaki Amerikalıların istirahat ve güvenliğini sağlamaktan ibaret. Tel örgünün dışında Türk muhafızlar var. İçeride refah manzarası, dışarıda perişan durumda Mehmetçik. Üs içinde bekçi köpeklerinin maması bile Almanya'dan getirtilmekte. Bu şartlar altında çıkartın ikili anlaşmaları dedik."

- Türkiye'de suç işleyen Amerikalıya komutanı "görev başında suç işlemiştir" diye rapor verirse Türk hakimleri bunları yargılayamaz.
- Bilinen, bilinmeyen gizli veya açık örgütler Türk insanının mektuplarını gizli gizli denetler, telefonlarımızı dinlerler. Ama Amerikalının haberleşmeleri denetlenemez.
- Türkiye'de radyo istasyonu kurmak yasaktır. Oysa Amerikalıların Türkiye'de on bir radyo istasyonu vardır.
- 28 Nisan 1960'tan 25 Nisan 1970'e kadar 30'dan fazla genç öldürüldü. Bunların düzeni koruyanlar tarafından öldürüldüğünü herkes biliyor, çünkü katilleri ortaya çıkarılmadı.
- Aileleriyle birlikte 1 milyondan fazla işçimiz dışarıda sömürülüyor. Kapılar açılsa daha 5 milyon kişi gider.

Bugün en önemli sorunlarımızdan biri: "Düşün suçu var mıdır, yok mudur? Düşün özgürlüğüne siyasal sınırlar çizilebilir mi?" Ama ne görüyoruz? Ülkemizde "Bira alkollü müdür, değil midir?" diye tartışmalar yapılıyor.

Soyut olarak demokrasi ve özgürlüğü tanımlamak işte bu yüzden doğru değildir. Türkiye'nin yukarıda şöylece değindiğimiz gerçeklerini bilmeden bu özgürlük ve demokrasi gereksinmesini tam olarak anlayamayız.

İnsanlarımız rahatça karınlarını doyuramazken özgürlükten bahsedilemez.

Özgürlüklerin başı ekonomik özgürlüktür. Özgürlük bu bakımdan sınıfsal bir nitelik taşır. Bir işçi tek başına özgür olamaz. Onun özgürlüğü sınıfının özgürlüğüne bağımlıdır. Ancak öteki işçilerle birlikte el ele kendi sınıf mücadelesini kazanmaya yöneldiği ölçüde özgürdür. Bunu daha da genişletirsek,kişinin özgür olması için bütün ülke hatta bütün dünyanın özgür olması gereklidir.

30 yıl önce öğrenciler gazete binası yıkarken, bugün öğrencilerin ülke çıkarları yönünde kenetlenmesi, sendika liderlerinin emperyalizmi en iyi şekilde dile getirmesi büyük uyanışın delilidir.

Bugünkü iktidarın bir özelliği var: hem iktidar faşist değil, gerici değil, hem de faşizmin elindeyiz. Çünkü iktidar, siyasal bir iktidardır ama sosyal bir iktidar değildir.

SAYIN YILMAZ GÜNEY:

Karanlıktaki insan ışık ister,aç insan ekmek ister, hasta olan iyileşmek ister. İşte biz de burada özgürlük ve demokrasi adına bulunuyorsak, onun özlemini dile getiriyorsak, bugün ülkemizde özgürlük ve demokrasinin olmadığını gösterir. Uzun mücadelelerle kazanılan özgürlüklerin bir kısmı bile oligarşinin tehdidi altındadır.

Oligarşinin tezgahladığı faşizme karşı bir araya geldik. Bu güçbirliği gelişecektir, faşizm yenilecektir, yok olacaktır.

Özgürlükler, uğrunda ölünerek, bu yola baş koyarak kazanılır.

Safımız, yoksul halkımızın yanındadır. Halkımızın gelişen mücadelesiyle birlikte sansür duvarını da aşacağız. Sansür sermayenin bekçisidir,halka karşıdır.

Biz kandan, ateşten yana değiliz.Demokrasiden, barıştan yanayız. Ama özgürlüklerimiz uğruna gerekirse kan ve ateş içinden de geçeriz.

SAYIN İŞÇİ MEHMET ŞAHİN:

İktisaden sömürülen bir ülke asla bağımsız olamaz.

Ekonomik, politik özgürlüklerimiz yoktur.

Sosyalist oldukları için kardeşlerimiz işten atılmaktadırlar. Sarı sendikacılar patronla birliktir.

İşçi kardeşlerimiz "neden bizim partimiz yok?" demektedirler.

Aydın,işçi,köylü kaynaşınca bir tunç gibi sağlam olur. Onları hiçbir güç yıkamaz.

SAYIN KÖYLÜ İSMAİL GÜLDAL:

Sermayenin ekonomik ve siyasi tahakkümü vardır. Tahakkümün olduğu yerde de özgürlük ve demokrasi yoktur.

Köylülüğümüz yıllarca sömürücülerin, kültürü ile şartlandırılmıştır.

Köylülüğümüzün ve işçi sınıfının demokrasi ve özgürlük mücadelesi ayrı düşünülemez.

Köylülük, işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin en doğal müttefikidir. Bu mücadele sosyalist parti ile verilir.

İMZA KAMPANYASI:

Gazetelerde, "12 Mart'tan sonra gerçekleştirilen en büyük toplantı" olarak değerlendirilen açık oturum sonunda, oturuma katılanlar tarafından "Kamuoyuna Duyuru" başlığı altında bir bildiri okunmuş ve bu bildirinin bütün Türkiye'de ilericilerin, devrimcilerin imzasına sunulduğu belirtilmiştir.

Bir saat içinde beş binden fazla dinleyicinin imzaladığı duyurunun metni şöyledir:

KAMUOYUNA DUYURU

Aşağıda imzası olan bizler, ülkemizde düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün son derece sınırlandığını, faşizan uygulamaların tüm çalışanlar üzerindeki baskısının günden güne yoğunlaştığını görerek tüm demokratik kuruluşların ve yurtsever kişilerin aşağıdaki konularda güçbirliği yapmasını öneriyoruz:

1- Halkımız için "lüks" sayılarak hukuki kılıflarla değiştirilen Anayasamız, 1961 Anayasasının ruhuna uygun hale getirilmelidir.

2- Dünya kamuoyunda kaybettiğimiz itibarımızı yeniden kazanabilmek için tüm antidemokratik yasalar (öncelikle 141-142. maddeler) en kısa zamanda kaldırılmalı, cezaevlerindeki yurtseverler özgürlüklerine kavuşturulmalı ve halkımızın özgürce düşünme ve örgütlenmeleri sağlanabilmelidir.

uğur mumcu

YASSIADA'DAN GELİYOR MU?..

27 Mayıs 1960 devriminden sonra Yassıada'da yargılanan Demokrat Partililer hakkında bir gazetecinin kaleme aldığı "Yassıada'dan Geliyoruz" adlı kitaptan birkaç sayfa çevirelim. Bir gazeteci Demokrat Partililer hakkında şunları yazıyor:

"Güzel Marmaramızı süsleyen 77 muhtelif adalardan birine yakın iki tanesi var ki, halk dilinde bunlara "Hayırsız" denir. Aslında birinin adı "Sivri" diğerinin ise "Yassı"dır. Vaktiyle bunlardan hiç istifade edilmez, sadece şehir içinden toplanan başıboş "köpekler" sürülerek ölüme terk olunurlardı. Geçmişte bazı hükümdarların hapsolunduğu ve çoğu kitaplara konu teşkil eden bu yerlerden son yıllarda faydalanılmaya başlanmış, mükemmel tesislerle askeri bölge haline getirilen bu adalardan birine yine askeri bir okul yapılarak, şirin Marmaramızın koynunda, mavi suların serinliğine karşı tunçlaşan göğüsleriyle Barbarosların, Turgut Reislerin torunları olduklarını her hal ve tavırlarıyla haykıran Türk bahriyelilerinin talim ve ders görmeleri sağlanmıştır."

"Fakat o zavallıYassıada, o bedbaht Yassıada, kimbilir tarihihih hangi devrinde, hangi büyük günahı işledi ki, şu anda 30 milyonun lanetini üzerinde taşıyan 531 kişininayak temaslarını hissetmenin ıstırabı ile yanıp tutuşmakta ve İstanbul'un başıboş köpeklerinden sonra, Türkiye'nin de başı gibi beyni de boş köpeklerini taşımanın acısı ile sancılanıp kıvranmaktadır. Bu 531 kişinin neden "Yassı"ya alınıp da, "Sivri" nin en sivri yerlerine oturtulmadığı hususu bertaraf, biz şahsen hayırsız adalardan biri olan "Yassı"nın en büyük hayırlardan birini işlediğine inanıyor ve memleketimizi saran korkunç mikrop topluluğunu, küçük bir toprak parçasında tecrit ettiği için önünde hürmetle eğiliyoruz."

Bu gazeteci, Celâl Bayar için de şu satırları yazmış, okuyunuz:

"Tekmil matbuat ve ilgilileri atlatarak, herkesten önce Yassıada'ya gittik. Günlerce 531 sabıkın aralarında dolaşarak günlük yaşayışlarına, konuşmalarına, yemelerine ve içmelerine dair dünya kadar doküman toplayarak bu kitapçığı meydana getirmek imkanını bulduk.

Yassıada'ya nasıl mı gittik?Vapurla? Hayır, motorla? Hayır, helikopterle? Ne münasebet... Ya ne ile? Gayet basit. Ne yaptık biliyor musunuz? Hocalıktan kaçma, komitacılıktan bozma, ilkokuldan atılma, adıyla-sanıyla haşmetli köpek hırsızı Celâl Bayar'ın günahlarını köprü yaptık. Önce mesafe uzun olduğu için Yassıada'ya kadar bu günahların kâfi gelmeyeceğini zannederek Refik Koraltan'ınkilerden de bir miktar yanımıza almayı ihmal etmedik. Fakat tamamen yanıldığımızı ancak Yassıada'ya vardığımızda emekli at, devletli it hırsızı Celâl Bayar'dan artan bir yığın malzemeden anlayabildik. Alâkalılar,Celâl Bayar'ın günahlarıyla değil Yassıada'ya, Okyanus'a dahi köprü kurabileceğimizi bize neden sonra söyledi..."

Evet, böyle başlayıp böyle sürüp gidiyor kitap. Kim yazmış acaba bu kitabı açıklayalım:

"Tercüman Gazetesi" Genel Yayın Müdürü Saadettin Çulcu. Yani?

Yanisi şu: Bugün Celâl Bayar'ın liderliğinde oluşturulmak istenen "Milli Cephe"nin "gayri resmi" yayın organının genel yönetmeni, 14 yıl önce aynı insanlar için "korkunç mikrop topluluğu" "başı gibi beyni de boş köpekler" demekte ve Celâl Bayar için de, "köpek hırsızı, it hırsızı" diye yazmaktadır. Bütün bunlar ayıptır ve çirkindir.

Kitap 96 sayfa. 1960 yılında,"Dizerkonca Matbaası'nda basılmış, yazarın adresi de yazılmış: Saadettin Çulcu, Cağaloğlu, Gazi Sinan Paşa Sok. No:10,Gedizhan, kat:4, No:1 İstanbul. Ve 250 kuruşa satılmış kitap.

Bu belgeyle Türkiye'de sağ basının bütün samimiyeti kanıtlanmış oluyor.Sermayeci azınlığının sözcüleri, dün en ağır sözcüklerle suçladıkları insanları bugün alkışlayabiliyor. Meslek onuru mudur bu? Basın Ahlak Yasası'nın bir gereği midir bilemiyoruz.

Bilebildiğimiz sadece şudur:

Biz devrimciler, ne dün "köpek" dediklerimizin peşinden koşar, ne de bizlere bir zamanlar "mikrop topluluğu" adı takanların avukatlığına tenezzül ederiz. Bir yanda "Milli Cephe" adı altında sermaye sınıfının "Vatan Cephesi" ni kurmaya çalışanlar, öte yandan dün sövdükleri adamları bugün baştacı yapan gazeteciler...

Bu belgeyi, Bayar'ın liderliğinde kurulması istenen "Milli Cephe" kurucularına ve savunucularına "ibretle" sunuyoruz.

(Yeni Ortam'dan)

mustafa ekmekçi'den

TÖVBEKÂR İŞKENCECİ

İşkence anılarını hazırladığını yazdığım polis memurundan mektup geldi.Bir değişik açıklama. Yorumsuz yayınlıyorum:

"Özlem ve Eylem'in Babaları,

12 Mart'ın hışmına, balyozun gazabına bilmem neden uğramayan gazeteci, benim için işkenceleri seyretmiş, izlemiş diyorsunuz.. Noksan, hayır. Çünkü ben de bir işkenceci idim.

Adi suçlular çoğu kez, hakimin karşısında; "bilmiyordum, yapmadım, yapmamalı idim, sarhoştum, affet beni elini ayağını öpeyim" derler..

Hırsızlar, namussuzlar, üçkağıtçılar dolandırıcılar, katiller, vergi kaçakçıları, vatan hainleri ve onların koruyucuları..

Kader kurbanı mı,değil mi henüz bilemediğimiz biz işkencecilerin mahkemeye çıkarılması, halka, "Bunlar Anayasanın 14. maddesini ihlal edenler" diye ilan edilmesi en büyük isteğimdi.

Ancak günümüzün Başbakanı Sayın Ecevit bunlara ve bu konulara sünger çekti.. 20 MSP'li de kendisine rest çekti. Benim için susmanın gereği yok artık... Ben yalnız işkenceleri izlemedim....Ben işkenceleri yalnız seyretmedim...Gerçek şu: Ben etmedim değil, neler etmedim neler?..

Babası yaşındaki işkenceci (gardiyan) tarafından saçları kökünden kesilen öğrenci kız.. (Size bacım demek geliyor içimden ama diyemiyorum... Çünkü bilmiyorum kabul edeceğinizi..)

Yediği dayaklar aile toplantılarında konu edilen Doğu Perinçek,işkencede can veren Hıdır Altınay, Vedat Gevrek, ve öğretmeni, işçisi, sendikacısı, subayı, gazetecisi, memuru,Ankara Emniyet Sarayında işkenceye (ameliyata) tabi tutulanlar...

Herşeyi fazlasıyla söylediği halde ölüm raddeşine kadar işkenceye tabi tutulan komiser muavini (Alevi diye)..

Ben:.. robotluktan çıkıp, gazete ve kitap okumam nedeniyle insanlığın "n" harfine sarılma anındayım.

Beni bağışlar mısınız?

15.6.1974

Not: Bir parça esrar, bir trafik kazası, bilmem daha neler... Engel olamazlar bana, insanlıktan payımı alabilmem için vereceğim uğraşta.

Saygılarımla."

17 Haziran 1974 Yeni Ortam

Yabancı petrol şirketleri 1972 yılı sonuna kadar Türkiye'ye 59, 3 milyon dolar nakit getirdiler

KAR VE SERMAYE TRANSFERİ YOLUYLA TÜRKİYE'DEN ÇIKARILAN PARA 135.6 MILYON DOLAR. ŞIRKETLER 90 MILYON DOLARLIK DA MALZEME GETIRDILER.

1973'TE ATAŞ GRUBU ŞIRKETLER 4 MILYAR LIRALIK, PETROL OFISI VE TÜRK PETROL ISE 3,7 MILYAR LIRALIK AKARYAKIT VE PETROL ÜRÜNÜ SATTI

Nakit sermayenin iki katı geri götürüldü

Başbakan Ecevit, yabancı sermaye yasasının değiştirilmesini istedi

Yazar ve çevirmenin kesinleşmiş 37,5 yıl cezası var

Askerî Savcı, Erdost için 15 yıl daha hapis cezası istedi

SIKIYÖNETIM SIRASINDA MAKİNALARI GECE DE ÇALIŞTIRILAN ŞEHİR HATTI VAPURLARI 100 MILYON LİRALIK GEREKSIZ YAKIT SARFETTİ

● SIKIYÖNETIMDEN SONRA DA UNUTKANLIKLA SÜRDÜRÜLEN UYGULAMA YÜZÜNDEN ÖDENEN YAKIT PARASI 25 MILYON LIRA

Elazığ'da 50 tekniker diplomalarını sokakta yakacak

Teknikerler 12 sayılı kararnameyi protesto ediyor

BM raporuna göre 10 yılda harcanan para Türkiye'nin 300 yıllık bütçesi

Askerî amaçla kullanılan para: 26 trilyon

Bursa'da oturma grevi yapan 393 kişi işten çıkarıldı

İskenderun'da 150 işçi gözaltında

olaylar-yorumlar

derleyen selçuk esen

BP VE MOBİL OLAYI

Türkiye'nin petrol ihtiyacının yüzde 17'sini ithalat yoluyla karşılayan Mobil ve BP petrol şirketleri fiyat anlaşmazlığı nedeniyle ithalatı durdurduklarını açıkladılar. İki şirket adına akaryakıt taşıyan tankerlere Türkiye'ye uğramamaları yolunda direktif verildiği ileri sürüldü.

(2 Haziran, gazeteler)

Günlük kapasitesi 100.000 varil olan ATAŞ'ın yüzde 17'sine sahip olduğunu id dia eden BP, günlük azami işletme kapasitesi olan 17 bin varil hampetrolü işlemeye devam ettiğini ve stokları tükeninceye kadar da aynı kapasitede çalışacaklarını ileri sürmüştür.

(4 Haziran Cumhuriyet)

YETKİLİLERİN CEVABI:

Enerji Bakanı Cahit Kayra:

"Ekonomik kalkınmanın stratejik mevsiminde Türkiye gibi ekonomisi büyük ölçüde tarıma bağlı bir ülkede, bu stratejik ay içinde 50 cent ucuz 50 cent pahalı hesabıyla akaryakıt üretiminin durdurulmasını siyasal ağırlığı olan bir hareket olarak değerlendiriyorum. Böylesi bir dönemde işbaşına gelmiş bir hükümeti zorda bırakma düşüncesinin ağır bastığı görüşündeyim."

(4 Haziran Cumhuriyet)

Yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'yi tehdit etmesinin çok neden ve yönlerinin bulunduğunu belirten bir yetkili nedenlerden biri hakkında şöyle demiştir:

"ARAMCO şirketi, Amerika'nın ünlü CIA (Merkezi Haber Alma Örgütü) ve Amerikan hükümeti iç içe, birlikte hareket eden kuruluşlardır. Yunanistan'ın ise Amerikan iç politikasındaki etkinliği bilinmektedir. 1964 yılında Kıbrıs krizi doğduğunda, Amerika Türkiye'ye uçak yakıtı verilmesine ambargo koymuştu. Şimdi, Türk-Yunan ilişkileri yeniden bozulmaya yüz tutunca bu kez, Amerika Aramco aracılığıyla başka biçimde tehdit etmeye başlamıştır. Başlangıçta silah fabrikatörlerini rahatlatmak ve silah satabilmek için ilişkileri bozmaya çalışan Amerika, şimdi petrol tehdidiyle Yunan kefesine ağırlığını koymaya çalışmaktadır."

(4 Haziran Yeni Ortam)

Mobil ve BP'ye normal ithalatı sürdürmeleri aksi halde hükümetin ATAŞ'ı re'sen işleteceği bildirildi.

(4 Haziran, Gazeteler)

KARŞI CEVAP:

Mobil ve BP hükümete karşı tam direnişe geçtiler ve direniş planının ikinci adımı olarak petrol satan bayilere akaryakıt vermemeye başladılar. BP durumu bir genelgeyle bayilere duyururken, Mobil de önceki gün Şişe Cam Fabrikalarına "akaryakıt veremeyeceğini" bildirmiştir.

(12 Haziran, Cumhuriyet)

TEPKİLER:

Petkim-İş Sendikası ATAŞ'ın hemen devletleştirilmesini istedi.

Maden Mühendisleri Odası, Mobil ve BP'nin üretimi yüzde 65 düşürürken ithalatı durdurmalarını emperyalizmin oyunu olarak nitelemiştir.

İzmit'te bütün araç şoförleri sadece Petrol Ofisi ve Türk Petrol'ün yakıtını kullanma kararı almışlardır.

(5 Haziran, Cumhuriyet)

GERÇEKLER:

Yabancı petrol şirketleri 1972 yılı sonuna kadar 2.213.576.939 lira sermaye ithal etmiştir. Buna karşılık şirketlerin toplam kârlarından sadece transfer ettikleri miktar 1.475.297.655 liradır.

Bugün Türkiye'de petrol ürünleri tüketiminin yüzde 75'i dışarıdan sağlanmaktadır. Türkiye'de 6326 sayılı petrol yasası ABD'li Maden Mühendisi Thonburg tarafından hazırlanmış,"petrol kay naklarının devlet eliyle değil özel sektör ve yabancı sermaye yatırımları ile kıymetlendirilmesi"ni getirmiştir. TPAO 1956 yılında 7 arama belgesi alırkan yabancı şirketler 75 arama belgesi almışlardır.

İki petrol şirketinin yüksek fiyatla ve fiyat indirimini düşük göstererek ham petrol ithalatı yaptığı saptandı.

Maliye Bakarlığı şirketlerden borçlarının 193 milyon lirasını derhal döviz olarak ödemelerini istedi. Şirketler işlemin iptali için Danıştay'a başvurdu.

BP ve Mobil'in 296 milyonluk haksız kazancı geri alınıyor.

(5 Temmuz 1974 Cumhuriyet)

SONUÇ:

Hiçbir yoruma ihtiyaç göstermeyen bu olaylar dizisinde tüm yurtsever kuruluşların söylediklerini bir kez daha söyleyerek konuyu şimdilik bağlıyoruz.

1- Ekonomik bağımlılığımızı,onun siyasal düzeldeki etkenliğini yok etmek, bağımsız ve onurlu bir dış politika uygulamak demokratik bir düzen kurulması yolunda halkın oylarıyla oluşan bir iktidarı, dolayısıyla halkımızı hedef alan bu olay karşısında emperyalizmin işlerliğine son verilmelidir.

2- Doğal kaynaklarımız bu olayla somutlaşan genel doğrular içinde yeni yasal işlerliklere kavuşturulmalıdır.

Bu olay petrol konusunda ulusal bir politikanın uygulama alanına sokulması için bir fırsattır. Bu fırsat değerlendirilmelidir.

SEÇMELER

yüksel birdal

MİLLİ ÇORBA

90'ından sonra yeniden Cumhurbaşkanlığına oynayan Bayar, sağcı partileri toparlamak amacıyla bir takım girişimlerde bulundu. Bir araya getirmeye çalıştığı partilerin liderlerine bir bakalım:

DP'yi iktidardan alaşağı eden 27 Mayıs'ın güçlü albayı Türkeş, bir zamanlar CHP'nde iken Bayar-Menderes iktidarına demediğini bırakmayan Feyzioğlu, "neferinizim" deyip el öptükten sonra kaçak güreşen Demirel,"Demirel'siz politika" diye tutturan Bozbeyli.

Ve bu zat-ı muhteremlerin sermaye çıkarları için bir araya gelmelerine isim de koymuşlar: MİLLİ CEPHE...

Amerikancı eğitim düzenimize Milli Eğitim, petrol kanunlarımızı Amerikalıların hazırlamasına milli petrol politikası denirse; gerçekten milli olmayı, dışa bağımlılıktan kurtulmayı öneren yurtseverlerin mekânı mapushane olursa, piyangosu bile MİLLİ olan bir ülkede "cephe"nin MİLLİ'si böyle olur.

Ama bunlara en iyisi (Sayın Oktay Akbal'ın dediği gibi) Milli Çorba demek daha doğru olur.

NERDE O GÜNLER?

Sayın İlhami Soysal'a Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinin Çelik köyünden bir mektup gelmiş. Köylü vatandaş,kaza karakolunda görevli jandarma assubayı Ertan Şahin'den şikayetçi. Köy halkına ve bilhassa gençlere;

"Sizin kılık kıyafetiniz, saçlarınız bir Türk vatandaşının, bir müslümanın giyim kuşamına yakışmıyor. Şayet bir gün karakolda elime geçerseniz sizin saçlarınızı kökünden kazıyacağım, güzelce de döveceğim ki o zaman kime güveniyorsanız o gelsin benim elimden sizi kurtarsın bakalım." demiş ve çok ağır hakaretlerde bulunmuş.

Vatandaş soruyor:

"Bu tür hareketler ve hakaretler karşısında ne yapalım, kime başvuralım, onurumuzla oynayanlara nasıl davranalım?"

Sayın İlhami Soysal, kendilerini Allah sanıp, keyiflerine göre adalet dağıtmaya kalkışan bu tür kişilerin halkın hizmetinde olmaları gerektiğine değinerek şu öğüdü veriyor:

" Bu gibi olaylarda kişisel hakaret davâları, tehdit edilmekten dolayı taz minat davaları açmak, kendini ve haddini bilmezleri yargı organları önünde dize getirmek, her vatandaşın sadece hakkı değil görevidir de..."

Böylelerinin "burunları sürtülürse" ülkemizin yıllardır çözülememiş bir derdinin kısa bir süre sonra çözüleceğini ileri sürüyor.

O yazıyı okurken aklımıza ne geldi biliyor musunuz?

Bundan dört-beş yıl önce İlhami Soysal'ı Ankara'nın göbeğinde arabayla kaçırıp öldüresiye dövmüşler ve kanlar içinde bir yol kenarına atıvermişlerdi. Bu dayak olayını, kendini ikinci bir Atatürk sanan, makamı çok yüce birinin tertiplediğini sağır sultan bile duymuştu.

Acaba o davânın sonucu ne oldu dersiniz?

MÜSTEHCEN

Türkiye, hepimizin bilip kanıksayarak doğal karşılayacağı kadar gariplikler ülkesidir. Bir yabancının duysa küçük dilini yutabileceği türden olaylara o kadar alışmışız ki, bunlara şaşanlara şaşıyoruz.

Geçenlerde Başbakan Sayın Ecevit, Brüksel'de işçi temsilcilerimize karşı yaptığı konuşmada, Türkiye'deki demokratik rejimin 12 Mart'ta "küçük bir kaza" geçirdiğini söyledikten sonra;

-"CHP ve MSP koalisyonunun iki kanadı olarak geniş bir düşünce özgürlüğü yasasında birleşeceğiz. Parlamentoya öyle bir kanun sevkedeceğiz ki Tür-

Devamı sayfa 11'de

HER AY BİR KİTAP
yüksel birdal

YERİN KULAĞI VAR

GİZLİ DİNLEME/ Av. Enis Coşkun
MAY Yayınları/ 263 sayfa/ 20 lira

Anayasa'nın 17. maddesine göre "haberleşmenin gizliliği" güvence altındadır. Ceza Yasasının 200. maddesinde de, telefon konuşmasını dinleyenlerin üç aydan üç yıla kadar cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Anayasa ve yasa böyle ama, ülkemizde,

- Kim takar Yalova kaymakamını..deniliyor açıkça.

...

Dostum Avukat Enis Coşkun, "Gizli Dinleme" adıyla yayınladığı kitabında bu konuyu bütün ayrıntılarıyla incelemiş. Sıkıyönetim mahkemelerindeki belgeler tek tek kitaba alınmış.Ayrıca bu konuda Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararlarına da yer verilmiş. Bütün bunları "12 Mart büyükleri" okurlar mı dersiniz? Bilmem ki.

Bir telefon etsek de sorsak. Bizi dinlerler mi acaba?

UĞUR MUMCU(Yeni Ortam)

Sayın Enis Coşkun'un son günlerde yayımlanan "Gizli Dinleme" adlı ilginç kitabında bu korku verici konunun ayrıntılı belgeleri gözler önüne seriliyor, Dünyadan ve Türkiye'den. Çok yerinde bir çabanın ürünü ve zamanında derlenmiş bir yapıt. Ama kitabı okuduktan sonra içimde bir kuruntu uyandı! Anayasa'yı lüks, nefes alışları dinlemeyi olağan, tutukluya işkenceyi doğru bulan anlayış, gizli dinlemenin bütün dünyaya yaygın olduğunu öğrenmekle, bizdeki gizli dinlemeye bir gerekçe bulmuş olmanın sevincine kapılmasın!

M. CEVDET ANDAY (Cumhuriyet)

"Amerika'da o kadar çok ve çeşitli kaynaklarca gizli dinleme yapılmaktadır ki, Amerika'ya ilişkin bir yeni gizli dinleme operasyonunun açığa çıkması artık ilginç bir olay olma niteliğini taşımamaktadır."

Kitabı okuyunca görüyoruz ki, dünyanın bu en güçlü ülkesinde, karılarını boşamak isteyen kocalar eşlerinin telefonlarını gizlice dinlemekteler.Amerikan Gıda ve İlâç Araştırma Şubesi kasap dükkanlarını dinlemekte. ABD Hazine Bakanlığı Uyuşturucu Maddeler Şubesi şüpheli gördüğü kişilerin evlerindeki konuşmaları gizlice banda almakta. Polis Müdürlükleri kaçakçılığa karşı mücadele tedbirleri arasında,örneğin şekerci dükkanlarındaki telefon konuşmalarını dinlemekte. New York Eyaleti İçki Satışını Denetleme Kurumu elektronik araçlarla homoseksüellerin toplandığı ya da küçüklere içki verildiği kuşkusunda olduğu barları dinlemekte. (...)

Kısacası ABD'nin her tarafında sokakta, arabada, barda, dükkanda, işyerinde, otelde ve hatta evde Sam Amca'nın büyük kulağı kişilerin özel hayatına uzanmış, durmak dinlenmek bilmeden gizli dinlemesini sürdürmekte.

Gene Enis Coşkun'un kitabından öğreniyoruz, Martin ve Mitchell adındaki iki Amerikan gizli servis ajanının açıkladığına göre ABD, dostları İtalya, Türkiye, Uruguay gibi ülkelerin gizli muhaberatını da dinlemektedir.

ALİ SİRMEN (Cumhuriyet)

Baştan sona belgesel olmasına rağmen bu sıcak yaz günlerinde zevkle,sıkılmadan,bir solukta, bir "James Bond" romanı gibi heyecanla okuyacağınız "GİZLİ DİNLEME" kitabını Avukat Enis Coşkun şöyle sunuyor:

"Amerika'da ortaya çıkan Watergate Skandalı, dünyanın öteki ülkelerinden sonra Türkiye'mizde de Ecevit'in telefonunu ziyaret etti. Böylece sorun bizim açımızdan da gündem konusu oldu."

"Oysa ki, dünyada gizli dinlemeye karşı mahkeme salonlarında, parlamentolarda, kitap ve gazete sayfalarında, üniversite kürsülerinde v.b. yürütülmekte olan görkemli direnme ülkemizde görülmemektedir. Daha da ötesi bu konuda aydınlatıcı ve ayrıntılı bilgilerden de yoksun bulunmaktayız. Konu hakkında yazılan ve çizilenler bir elin beş parmağı kadar az sayıdadır.Direnmenin gereği olup olmadığı bile lâyıkıyla tartışılmış değildir."

Başbakan Sayın Ecevit ise; bantlarla, kameralarla, gizli kulaklıklarla çevrili bir dünyada yaşadığımızı şöyle dile getiriyor:

"İnsan yaşamının evde bile özelliği kalmadıktan, insanın sığınabileceği özel bir âlemi olmadıktan,dinlenme kuş kusuna kapılmaksızın en yakın dostlarıyla bile, eşiyle bile konuşabilme olanağı bulunmadıktan sonra, yaşamanın tadı olur muydu? İnsan kendi kişiliğini serbestçe geliştirebilir miydi?Korkulu bir düş gibi gelirdi bütün bunlar bana...

Oysa o korkulu düş birdenbire gerçek oluvermişti. Artık öyle bir dünya da yaşadığımızı birdenbire farketmiştim."(...)

"Toplum sorunlarıyla, siyasetle faal olarak ilgilenen herhangi bir kimse dinlenmediğine, gözetlenmediğine güvenemezdi artık. Evinde, işinde bir dostuyla, konuğuyla kimse duymadan, başbaşa konuştuğuna inanamazdı."

Sayın Enis COŞKUN, Amerika'da ve dünyanın diğer ülkelerindeki gizli dinlemeleri sıraladıktan sonra, Türkiye'de mahkeme dosyalarına geçmiş gizli dinlemelerden örnekler veriyor.

Bu SUÇ DELİLİ konuşmalardan birini hep birlikte dinleyelim. Bakalım KABAK ÇEKİRDEĞİ AYIKLANIR MI AYIKLANMAZ MI?

-Demir ne yapıyor? falan filan böyle...o diyor, uyuyor orda.

-Sen şey yapıyor. Şunları ortadan kaldır diyorum.

-Kaldır, hasta olacağız...

-Hasta olacağız. Yani ben deminden beri atıştırıyorum...(birlikte)

-..... gayet sağlam birader..varmı?

-Var.

-Bu ne biçim nesne kabuğuyla yedik. Tuzlu tuzlu.

-Neyi?

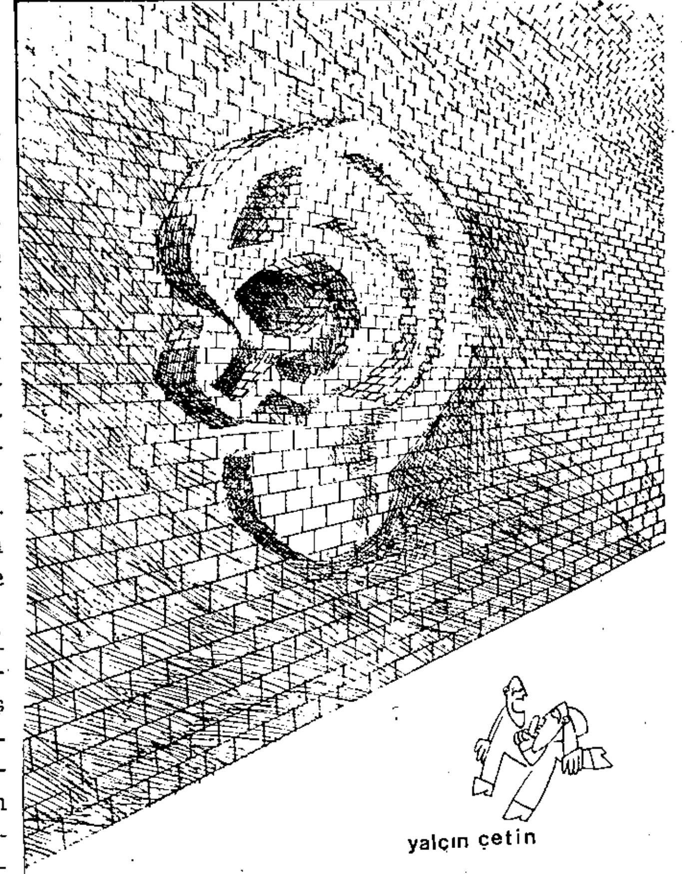
-Kabuğu yok evlâdım.

-Kabuğu yok mu onun? O tuzsuz yahu. Sen kabak çekirdeği yemedin galiba.

-Kabak çekirdeği yedim kabuğu yok.

-O tuzlu yahu.

-Onu....ta öyle yetiştiriyorlar. Efendim bazı kabak çekirdekleri ayıklanmış olarak çıkıyor dışarı burda satılıyor. Ayıklıyorlar da ondan mı bilmem?

yalçın çetin

-O kadar şimdi o kadar çekirdek ayıklanmaz.

-....miş. Bunda kabak varmı bunda?

-Hayır ayıklıyorlar.

-Nasıl ayıklıyorlar bu kadar şeyi yahu. Allah allah...bu...hepsini.. maya benziyor. Yani...(gülmeler).. kabak çekirdeklerindekiler. Anadolu böyle ayıklıyorsa Anadolu'da işsizlik yok kar deşim. (gülmeler)...tuzsuz kaç kişi ayıklıyor, Allahını seversen.

-....her ayıklama kaç paraya geliyor acaba?

-Belki de bir matematik formüldür. Bir... ayıklıyor. Bir tanesi 50 bin tane ayıklıyor. Kaç para eder?

-50 bin para eder. 50 bin paraları ve 50 bin parayı 40'a bölersek.. (birlikte) ... şimdi...

-Ayıklamadan.

-Ayıklayarak...

-Ev sahibi...50 liradan ayıklıyor.. ayıklayamaz. Şey...bir tane...360 on saatte 3600 lira yapar.

-Evet.

-10 saatte 3600 lira yapar.. O zaman ne eder? 13'te biri. Evet 13 günde. 12,5 lira kazanır. Günde bir lira kazanır.

- Biliyorum günde bir lira kazanır değil mi? Yahu bu memlekette oturup da

-İnanın ki kabak çekirdeği ayıklanmaz.

....

....

Daha bunun gibi bir sürü gizli örgütlerde geçen konuşmaları gizli kulaklarla dinlemek istiyorsanız GİZLİ DİNLEMELER'i mutlaka okumalısınız.

9.milli eğitim şurası

Baştarafı sayfa 3'te

- Normal bir öğretim için 40 bin 355 öğretmene daha ihtiyaç vardır.

- Geçen şuralarda üzerinde çok durulmuş olmasına rağmen hayata hazırlayıcı programların uygulanmaması problemleri yoğunlaştırmıştır.

- Sınıfta kalma oranı yüzde 25 olup bir öğrenci devlete 1317 liraya mal olmakta, sınıfta kalmalar yalnız orta öğrenimde bir yılda 354 milyon lira kayba, yol açmaktadır.

- 1973 yılında 16-18 yaş çağ nüfusunun okullaşma oranı Türkiye'de % 21 iken, 1967-1968'de Belçika'da % 77, İtalya ve Hollanda'da % 70, Almanya'da % 59 olmuştur.

YÜKSEK ÖĞRETİM:

-1973-1974 yılında yüksek öğretimde 195000 öğrenci 11 bin 407 öğretim üyesi mevcuttur. Türkiye'deki toplam öğrenci sayısının yüzde 2,75'i yüksek öğretimdedir.

- Birinci ve İkinci Beş Yıllık Plan döneminde üniversitelere 2 mil yar 750 milyon yatırım yapılmıştır. Bununla fiziki yapıda % 300'lük artış sağlanmıştır. Buna karşın bu dönemlerde üniversite öğrenci sayısı ancak % 5 artmıştır.

- Bir üniversitemizin kendi bünyesinde yaptığı araştırması üniversitede kullanılmayan atıl kapasitenin % 76 olduğunu, mevcut 12 bin öğrenci yerine 40 bin öğrencinin okuya bileceğini ortaya koymuştur.

- Geçen yıl 120 bin lise mezununun ancak 36 binine yer bulunabilmiştir.

- Bu yıl 233 bin lise mezunu üniversite sınavına girecektir, ancak 40 bin kişiye yer bulunacaktır.

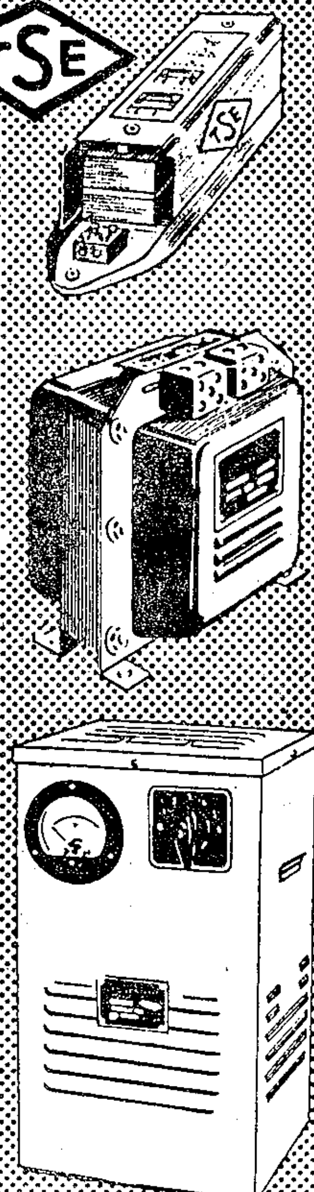
- Bakanlık gece öğretimi, TV ve mektupla öğretim yollarından yararlanarak 65 bin öğrenci için kapasite yaratmaya çalışacaktır.

- Üniversite önünde yığılmayı yüz binlerce çocuk için bütün yurtta birkaç saatlik bir sınavla düzene koymanın mümkün olmadığına da artık kimsenin şüphesi yoktur.

Tüm bu sorunların değerlendirildiği 9. Milli Eğitim Şurası sonuçlandığında aldığı kararların sağlıklılığının tesbiti için şunu öneriyordu:

- Uygulanacak kararlar tekrar incelenerek en iyisi bulununcaya kadar çalışmalar sürdürülecektir.

seçmeler

Baştarafı 9'da

kiye'de hiçbir kimse düşüncesi ve dini inancı yüzünden kınanmasın..." diye müjde vermiş. Özgürlük ve demokrasiden yana bir Başbakan'dan ancak böyle bir konuşma beklenir.

Ama gelin görün ki, (kaderin cilvesi midir nedir?) aynı gün, aynı Başbakan'a bağlı Hükümet'in Adalet Bakanı basın toplantısında Çetin Altan'ın "Anayasa çiğnenerek" toplatılan kitabından söz etmiş, "müstehcen neşriyatla ilgili cezaların ağırlaştırılacağını" söylemiş, İçişleri Bakanlığının gece kulüplerinin kapılarına takılan afişleri yasakladığını ama "içinde olanlara karışmayacaklarını" bildirmiş. İşte ondan sonra Başbakan'la Adalet Bakanı'nın görüşleri basına şu sözlerle yansıdı:

Başbakan:

-"Toplatmalar görevlilerin aşırı gayretkeşliğinin sonucudur. Bu aşırı gayretkeşlik hükümeti asla memnun etmemektedir."

Adalet Bakanı:

-"Gerekli hallerde yayınlar polis tarafından toplattırılacak, gençliği şehvete iten eller kırılacak."

Anayasamız, "mahkeme kararı olmadan gazete, kitap toplatılamaz" diyormuş, desin varsın. Anayasa koskoca Adalet Bakanından iyi mi bilecek?

Sayın Adalet Bakanı, müstehcenliğin sınırı konusundaki bir soruya şu karşılığı vermiş:

-"Bir resim, bir hat, bir yazı eğer bedii zevk veriyorsa o bir sanat eseridir. Ama bütün bunlar şehevî duyguları şiddetle kamçılıyorsa müstehcendir."

Fıkrayı bilirsiniz:

Bir yere bir memur almak gerekmiş. Başvuranları sınavdan geçirmişler. Personel şefi boş bir kâğıt üzerine bir dikdörtgen çizip adaylardan birine sormuş:

-"Bu nedir?"

-"Bir karyola..."

Adamın yüzüne bakmış dalga mı geçiyor diye. Gayet ciddi. Bir elips çizmiş.

-"Bu nedir?"

-"Çıplak bir sarışın."

Paralel iki çizgi çizmiş.

-"Bu nedir?"

-"Sevişen bir çift..."

Personel şefi dayanamayıp bağırmış:

-"Be adam, senin aklın başka şeye çalışmaz mı?"

Adam da aynı kızgınlıkla cevap vermiş:

-"Siz hep ayıp şeylerin resmini çizer ve bu nedir diye sorarsanız ben ne yapayım?"

başyazı

Başı: 1 de

ve tesisleri çürük ve sağlıksız bir düzeye indiren çeşitli davranış ve tutumlarla mücadele etmek Meslek Odalarının olduğu kadar tüm teknik elemanların da vazgeçilmez görevidir.

Bu uygulamada güdülen amaçlar özet olarak şunlardır:

- Teknik hizmet kalitesini yükseltmek, yapı ve tesis üretiminin sağlam, kullanışlı, güvenilir ve ekonomik bir biçimde yürütülmesine katkıda bulunacak tedbirleri almak,
- Yapı ve tesis üretimini kontrol ve ilgili projelerin onayı ile görevli Kamu kuruluşlarına, mahalli idarelere yardımcı olmak,
- Yapı ve tesis üretimi içinde görev alan Mimar ve Mühendislerin yaptıkları teknik hizmetin karşılığı olan ücretleri eksiksiz ve düzenli almalarını sağlamak,
- Mimar ve mühendislerin birbirleri ile ve kendi aralarında haksız rekabete yol açan, dolayısı ile yapı ve tesis üretiminin sağlığını tehlikeye sokan zararlı tutumları engellemek,
- Yapı ve tesis üretiminde mimar mühendis ile işveren arasındaki ilişkileri düzenlemek, Odalar üyelerinin ve işverenin yasal haklarının korunmasını sağlamak.

Meslek odalarının ORTAK MESLEKİ DENETİM UYGULAMASI "biçiminde belirlenen bu yeni girişimin başarıya ulaşması üyelerin destek ve güçbirliğine bağlıdır.

KALİTE KONTROLU

Yurt içinde üretilen ve yapılan Elektrik ve Elektronik Sanayiine ilişkin her türlü malzeme, araç, gereç ve cihazlardan, kalitesi Türk standartlarına ve Uluslararası Standartlara uygun olanlar için bir belge vermek (Kalite Belgesi) suretiyle bunların teknik nitelik ve özelliklerini belirtmek, yurtta standartlara uygun, kaliteli mal üretim ve tüketimini sağlamaktır.

Yurdumuzda halen üretim bir başıbozukluk içindedir. Üretimin büyük bir kısmı belirli bir standarda dayanmadan,ilkel koşullarda ve kalitesiz olmaktadır.

Bu durumdan da en çok ülkemiz halkı zarar görmektedir.Elektrik ve elektronik sektöründe imal edilen birçok malzeme, araç, gerecin halen standardı mevcut değildir.

Standart yapma yetkisi bugün için TSE'dedir. Bu kuruluş da gerek eleman ve gerek se tesis v.b. gibi imkanlardan yoksun bir biçimde çabalayıp durmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde meslek odalarının yüklendiği ve devletin de bu kuruluşlara geniş olanaklar tanıdığı bir gerçektir.

Yurdumuzda bu imkanları sağlamak başlıca amacımızdır.

Bugünkü boyutları ile Kalite Belgesi uygulamasını, bu amaca ulaşmada bir aşama olarak kabul ediyoruz.

Bu uygulamanın da başarıya ulaşması içeriğinin genişletilmesi, kuşkusuz üyelerin destek ve güçbirliğine bağlıdır.

aydınlığa doğru

düşünçe paneli

Baştarafı 1'de

İstanbul Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya ise panele sunduğu "Anayasa açısından düşünce özgürlüğü" konulu bildirisinde "zararlar ve tehlikeler özgürlükten değil, kendi çıkarlarına uymuyanları Anayasa düşmanı ilan etmekten gelmektedir." demiştir.

1961 Anayasası ile haklar ve hürriyetlerin sağlam bir düzenleme,sınırlama ve koruma sistemine kavuşturulduğunu Meclis üstünlüğü prensibinin Anayasa üstünlüğü prensibine dönüştürüldüğünü belirten Tarık Zafer Tunaya sözlerine şöyle devam atmiştir:

"Ne var ki, hürriyetleri kısıcı kanunlar kaldırılamamıştır. Üstelik 1961 Anayasası, Kurucu Meclis'e katılmamış bir iktidar partisi tarafından gereği gibi uygulanmamıştır. Bu kötü ve yanlış uygulamaların sonucu olarak 12 Mart rejimine gelinmiştir."

ÜYELERİMİZDEN

Sayın Bayan Ferihan Fidan ile üyemiz Sayın Mustafa Fidan'ın 8 Temmuz 1974 günü bir kızları dünyaya gelmiştir. Küçük Filiz'e mutlu bir gelecek diler, anne ve babayı kutlarız.

Sayın Bayan Seher Gencel ile üyemiz Sayın Zeki Karakaş 16 Haziran 1974 günü nişanlanmışlardır. Genç nişanlıları kutlar mutluluklarının devamını dileriz.

Üyemiz Sayın Bayan Asistan Nihal Doğan ile üyemiz Sayın Güngör Yıldız Bayraktar, 8.7.1974 günü saat 16.00'da Kadıköy Evlendirme Dairesi'nde nikahlanmışlardır. Yeni evlilere birlikte, mutlu bir yaşam dileriz.

Üyemiz Sayın Turan Aydemir ve eşinin bir kızları dünyaya gelmiştir. Anne ve babayı kutlar, küçük kardeşimize başarılı,sevinçli bir ömür dileriz.

ELEKTRİK YÜKSEK MÜHENDİSİ ARANIYOR

İstanbul Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü Yapı Şubesi'nde elektrik keşif ve proje tanzimi ile kontrol işlerinde çalıştırılmak üzere tecrübeli bir elektrik yüksek mühendisi aranmaktadır.

4. Dereceden münhal bu kadroya asgari on yıllık hizmeti olan isteklilerin müracaatları...

başbakan ecevit enerji politikası

Baştarafı 1'de

ji politikası izlenmelidir.

Teknik hizmet ithali bugüne kadar yurdumuzda ulusal çıkarlara aykırı ve genellikle geri bir teknoloji sokmuştur.Milyarlarca türk lirası döviz kaybına sebep olan ve yerli teknik elemanları yozlaştıran,işsizliğe ve yurtdışına iten teknik hizmet ithaline son verilmelidir.

2- Teknik elemanların bilgilerini halkımızın hizmetine sunabileceği, artan hayat pahalılığı karşısında emeklerinin karşılığını demokratik ve sendikal haklarla alabileceği,kamu kesimine bağlı kalarak ve ihtisaslaşarak görev yapabilme ortamı yaratacak bir personel politikası saptanmalıdır.

3- Doğal kaynaklarımızın envanteri çıkarılmalı, kaynaklar ve bu kaynaklardan üretilebilecek elektrik enerjisi miktarı gerçek olarak saptanmalı, bilinen kaynaklardan başka kaynakların aranması devlet kuruluşlarınca ivedilikle yapılmalıdır.

4- Sorunun çözümünde önemli yeri olan linyit yatakları üzerinde çalışmalar yoğunlaştırılmalı ve elektrik enerjisi üretimine elverişli tüm linyit yatakları devletleştirilmelidir.

5- Elektrik Enerjisi üretim iletim, dağıtım ve satışını tek elde toplamak amacıyla çıkarılmış bulunan Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu ivedilikle gözden geçirilerek amacına uygun hale getirilmeli ve uygulaması en kısa zamanda gerçekleştirilmelidir.

6- Mevcut hidrolik potansiyelden yararlanma amacıyla gerekli çalışmalar hızlandırılmalı, küçük ve orta güçte olanlar dahil olmak üzere tüm su kaynaklarımızın değerlendirilmesi için gerekli etüd ve projeler yapılarak bunlar arasındaki tercihler belirlenmelidir.

7- Hidrolik ve linyite dayalı termik santralların plan ve programlanmasımemleket gerçekleri göz önüne alınarak enerji ihtiyacına göre uzun vadeli olarak yapılmalıdır.

8- Enerjinin en kısa zamanda üretilmesi amacıyla her türlü idari ve mali engeller ortadan kaldırılmalı, beş yıllık planlar içerisinde enerji sektörüne daha çok yatırım yapabilmek için finansman olanakları sağlanmalıdır.

9- Dışa bağımlılığın ikinci faktörü olan elektronik ağır sanayii, kamu kuruluşları öncülüğünde ivedilikle kurulmalıdır.

10- Sanayi girişimleri için yapılan çalışmalar yurdun enerji planlaması ile paralellik içinde yürütülmelidir.

11- Enerji kesiminde bütün çalışmaları düzenleyici görevi bulunan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teşkilat Kanunu da çıkarmak suretiyle bu kesimdeki görevlerin tam olarak yapabilecek duruma getirilmelidir.

DUYURU

15-17 Kasım 1973 günleri arasında odamız genel merkezi tarafından Ankara'da düzenlenen "Elektrik Enerjisi Teknik Kongresi"ne sunulan tebliğler kitap haline getirilmiştir.

Dileyen üyelerimiz ücretsiz olarak İstanbul Şubemizden sağlayabilirler.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ: ERSİN KAYA/YAZIŞMA ADRESİ: EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL/TELEFON: 48 13 13/ SAYISI 100 KURUŞ/YILLIK ABONESİ 10 T.L./ EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR/AYLIK,MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR BASKI KARACA OFSET/İLAN FİYATI: TEK SÜTUN CM'İ 5 T.L.

SON BASKI TARİHİ: 19.Temmuz.1974